

DONES EN L'ESPORT

Dossier estadístic
Abril 2021

**OBSERVATORI CATALÀ DE
L'ESPORT**

**OBSERVATORI DE LA IGUALTAT
DE GÈNERE**

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Dossier estadístic: Dones i Esport

© Institut Català de les Dones

Abril de 2021

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No Comercial – Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons: en qualsevol explotació de l'obra autoritzada per la llicència caldrà reconèixer-ne l'autoria, no fer-ne ús comercial i difondre sota la mateixa llicència CC que aquesta obra original. La llicència completa es pot consultar [aquí](#).

Contingut

1.	Introducció.....	3
2.	Hàbits i pràctiques esportives en la vida quotidiana.....	4
2.1.	Pràctica esportiva.....	5
2.2.	Regularitat de la pràctica.....	6
2.3.	Tipus d'activitats practicades	7
2.3.1.	Motivacions per a la pràctica esportiva	10
2.3.2.	Condicionants per la pràctica esportiva	13
2.4.	Espais de pràctica.....	16
2.5.	Pràctica esportiva i confinament	17
3.	Pràctica esportiva a nivell escolar i universitari.....	19
3.1.	Pràctica esportiva en l'àmbit escolar	19
3.1.1.	Pla català d'esport a l'Escola (PCEE).....	19
3.1.2.	Jocs esportius escolars de Catalunya (JEEC)	21
3.1.3.	FITJOVE	22
3.2.	Pràctica esportiva en l'àmbit universitari.....	23
4.	Pràctica de competició	25
4.1.	Llicències federatives	25
4.2.	Campionats universitaris	26
4.4.	Esportistes d'alt nivell.....	27
5.	Formació en l'àmbit de l'esport.....	28
5.1.	Persones tècniques en esports per sexe	28
5.2.	Alumnat matriculat a màsters per sexe	29
5.3.	Persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	30
6.	Mercat de treball de l'esport	31
6.1.	Equips professionals especialistes en medicina i psicologia de l'educació física i de l'esport	31
6.2.	Àrbitres o jutgesses d'esport federat.....	33
6.3.	Entrenadors i entrenadores esportives	33
6.4.	Juntes directives de les federacions, consells i clubs esportius.....	34
6.5.	Personal dels clubs esportius i persones associades	35
6.6.	Serveis d'esports i regidories d'esports als ajuntaments	36

1. Introducció

El present dossier estadístic es publica en commemoració del **Dia Mundial de l'Activitat Física**, que se celebra el dilluns dia 6 d'abril a tot el món. La Generalitat de Catalunya s'adhereix per onzè any consecutiu a una jornada que aquest any és excepcional a causa del confinament de la població motivat per la pandèmia del coronavirus i s'anima la ciutadania a celebrar-ho des de casa.

Malgrat les restriccions de mobilitat els objectius continuen sent: promoure l'activitat física com a eina de salut i benestar, i estendre els efectes beneficiosos d'aquesta pràctica davant del sedentarisme, un dels principals factors de risc de mort en els països occidentals. Aquest missatge pren especial rellevància en un moment en el que les persones veuen limitada des de fa més d'un any, la seva mobilitat i l'accés a l'esport i / o activitat física en les condicions de normalitat amb què ho fan habitualment, ja sigui a l'aire lliure o en instal·lacions esportives.

L'impacte de la COVID-19 que s'estén fins l'actualitat, ha accentuat encara més les desigualtats de gènere presents en la nostra societat i l'àmbit de l'esport no ha quedat exempt d'aquestes. Tot i això al llarg dels anys ha anat augmentant la presència de dones en la pràctica esportiva gràcies a les reivindicacions del moviment feminista. Malgrat tots els esforços, encara ara es segueixen perpetuant molts estereotips entorn la pràctica esportiva que vinculen la participació de les dones a l'esport sota arguments de benestar i com un element de bellesa o instrument estètic.

Per tot això, l'**Observatori de la Igualtat de les Dones**, òrgan adscrit a l'**Institut Català de les dones** i l'**Observatori Català de l'Esport** de l'**Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC)** han decidit sumar esforços per visibilitzar aquesta realitat amb l'elaboració d'un recull de dades amb perspectiva de gènere en matèria d'esports.

En aquest dossier es poden consultar dades desagradades per sexe sobre els hàbits i pràctiques esportives en la vida quotidiana, la pràctica esportiva a nivell escolar i universitari, la pràctica de competició, la formació en l'àmbit esportiu i el mercat de treball de l'esport.

2. Hàbits i pràctiques esportives en la vida quotidiana

L'esport i la pràctica esportiva són activitats saludables amb clars beneficis físics i emocionals. Realitzar pràctica esportiva amb regularitat pot prevenir i ajudar a gestionar malalties molt freqüents en la nostra societat. També, pot reduir els símptomes de depressió i ansietat, així com millorar la concentració, l'aprenentatge i el benestar general. Per tal de millorar la nostra salut i benestar, l'OMS recomana entre 150 i 300 minuts d'activitat física moderada a la setmana en totes les persones adultes.

Tot i així, les desigualtats de gènere tenen un impacte directe en el temps que dediquen les dones i els homes a l'esport que provoca que les dones no puguin aprofitar de manera igualitària aquests beneficis. El motiu, d'arrel prové de la repartició desigual en les feines de les cures i de la llar en les quals les dones són en la seva majoria responsabilitzades d'aquestes. Aquesta repartició desigual de les tasques de cures i de la llar en la qual se sustenta el sistema capitalista i patriarcal que impera en la nostra societat provoca que molts cops es tinguin aquest tipus de situacions normalitzades. Per aquest motiu, les dones disposen de menys temps lliure per a la dedicació a l'esport i a l'activitat física.

A continuació, es destaquen dades estadístiques de l'Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 elaborades pel Consell Català de l'Esport (CCE) que mostra com es materialitza aquesta situació. L'univers d'estudi són les persones residents a Catalunya de 16 anys en endavant. La selecció mostral respon a quotes encreuades d'edat i gènere, àmbit territorial i dimensió del municipi de residència. L'afixació mostral és proporcional a la dimensió del municipi però no proporcional al nombre d'habitants a cada àmbit territorial per assegurar un nombre suficient d'enquestats a cada àmbit. Per a aquestes variables, l'error mostral és del +1,81%, amb un nivell de confiança del 95,5%.

L'enquesta utilitza el concepte de pràctica fisicoesportiva, que té com a base la definició d'activitat física de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), que considera **Activitat física**, qualsevol moviment corporal produït pels músculs esquelètics que exigeixi despesa d'energia. Així, s'incorporen a l'anàlisi les activitats físiques simplement recreatives i d'altres, com poden ser nedar o caminar. I la definició d'**Esport**, de la Carta Europea de l'Esport de maig de 1992, adoptada a la Conferència de ministres de l'Esport del Consell d'Europa, que en l'article 2 de la carta diu que

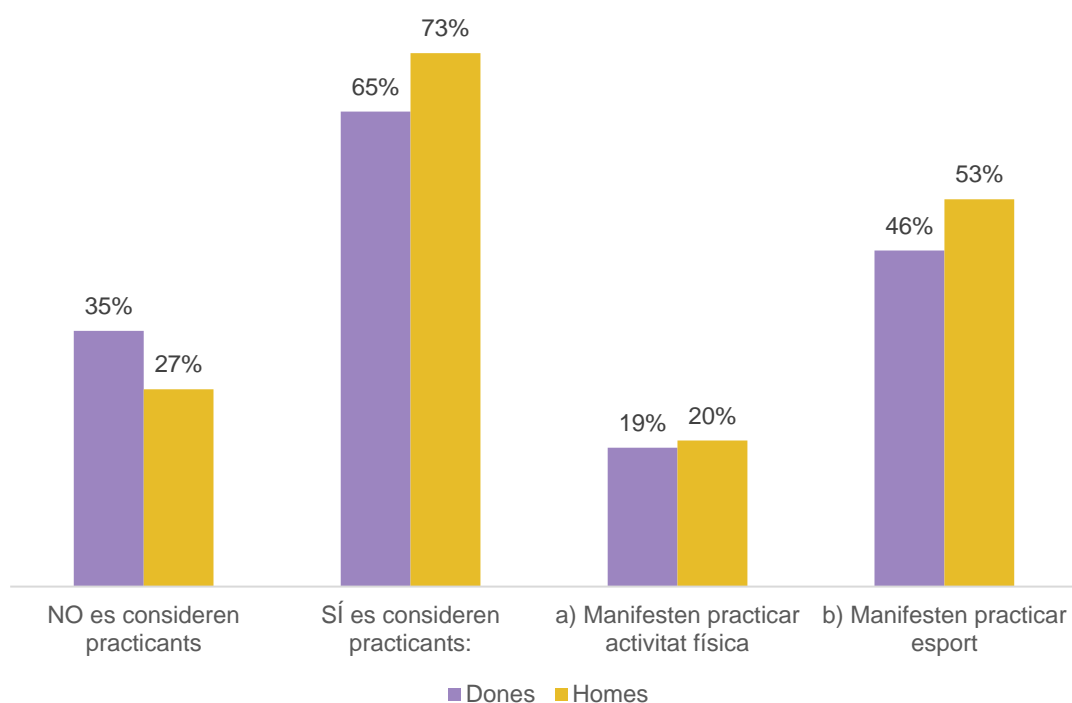
“s’entén per esport tota mena d’activitat física que, mitjançant una participació organitzada o no, tingui per finalitat l’expressió i la millora de la condició física i psíquica, el desenvolupament de les relacions socials o l’obtenció de resultats esportius en competicions de tots els nivells”, és a dir, s’incorpora una motivació explícita en algun dels àmbits esmentats.

2.1. Pràctica esportiva

En general, si s’analitza la pràctica esportiva segons gènere, els homes consideren que fan més esport i més activitat física que les dones. En la pràctica esportiva actual, el 73% dels homes es consideren practicants, un 8% més que les dones que s’hi consideren en un 65%, i per contra, el 35% de les dones no es consideren practicants actualment, un 8% més que els homes. De les dones practicants, el 19% practiquen activitat física i el 46% esport. De les dones practicants, el 19% practiquen activitat física i el 46% esport.

Gràfic 1.

Pràctica subjectiva esportiva per gènere en l’actualitat

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

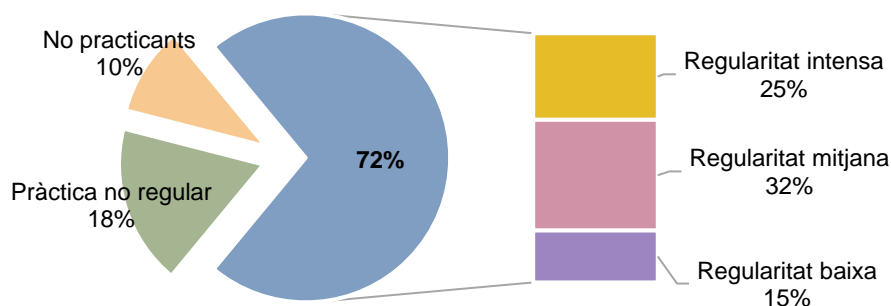
2.2. Regularitat de la pràctica

Pel que fa a la pràctica esportiva regular segons gènere, no es donen diferències significatives entre els i les practicants, així ho mostren les dades que mostren que la pràctica regular es dona en les dones en un 73% i en els homes en un 74%, amb només un punt percentual de diferència. No obstant, es destaquen certes diferències segons gènere pel que fa a la intensitat de la pràctica com ara, la proporció d'homes que realitza pràctica de manera regular intensa és significativament major que la de dones (un 8% de diferència). Les dones en canvi presenten percentatges superiors en la pràctica regular mitjana i baixa, i també en la pràctica no regular

Gràfic 2.

Regularitat de la pràctica esportiva en dones

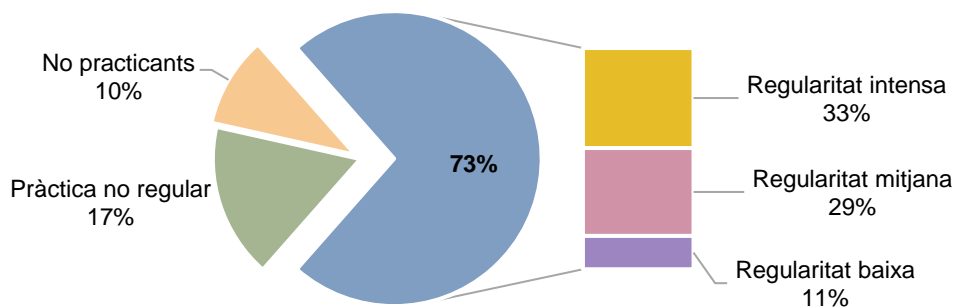

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

Gràfic 3.

Regularitat de la pràctica esportiva en homes

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

2.3. Tipus d'activitats practicades

Pel que fa al tipus d'activitats practicades, les desigualtats de gènere i també les violències masclistes, es poden mostrar tant de manera implícita com de manera més explícita. Per exemple, es mostren de manera implícita quan es construeixen i es normalitzen ideals a partir dels estereotips de gènere i es segrega entre aquells esports que es consideren d'homes com ara el futbol i els que es consideren de dones com podrien ser la gimnàstica rítmica o la dansa. Tot i que, en l'actualitat hi ha cada cop més dones que practiquen futbol, si tenim una visió més global d'aquesta pràctica esportiva es pot observar que és un esport altament masculinitzat, donat que la majoria de representació i de referents en aquest espai són homes. Per altra banda, la gimnàstica rítmica o la dansa, tot i que també hi ha cada cop més homes que en practiquen, són esports altament feminitzats.

Aquestes desigualtats de gènere també es manifesten de manera explícita contra els cossos de les dones i les seves identitats diverses pel sol fet de ser dones, com els coneguts casos d'agressions a dones àrbitres que han hagut de patir vexacions, insults, amenaces i fins i tot agressions físiques. El que pretenen en molts casos aquest tipus d'agressions contra les dones és que no estiguin representades en espais que històricament s'han considerat dels homes.

L'esport ha estat històricament lligat a l'espai públic que només pertanyia als homes, però poc a poc i gràcies a les reivindicacions de les dones i dels moviments feministes, s'ha pogut anar conquerint l'espai que les pertoca. Cada cop més, trobem referents dones en el món de l'esport que permeten que les nenes creixin amb la idea de que poden ser lliures per aconseguir arribar allà on vulguin i ser també, esportistes en tots els nivells i realitzar qualsevol esport que desitgin.

A continuació es mostren dades estadístiques sobre la tipologia d'activitat esportiva realitzada segons gènere.

Tal com mostra el gràfic 4, les activitats més practicades per homes i dones són caminar, nedar i excursionisme. Si posem el focus en el volum de pràctica per tipologies d'activitats esportives es veuen diferències per gènere.

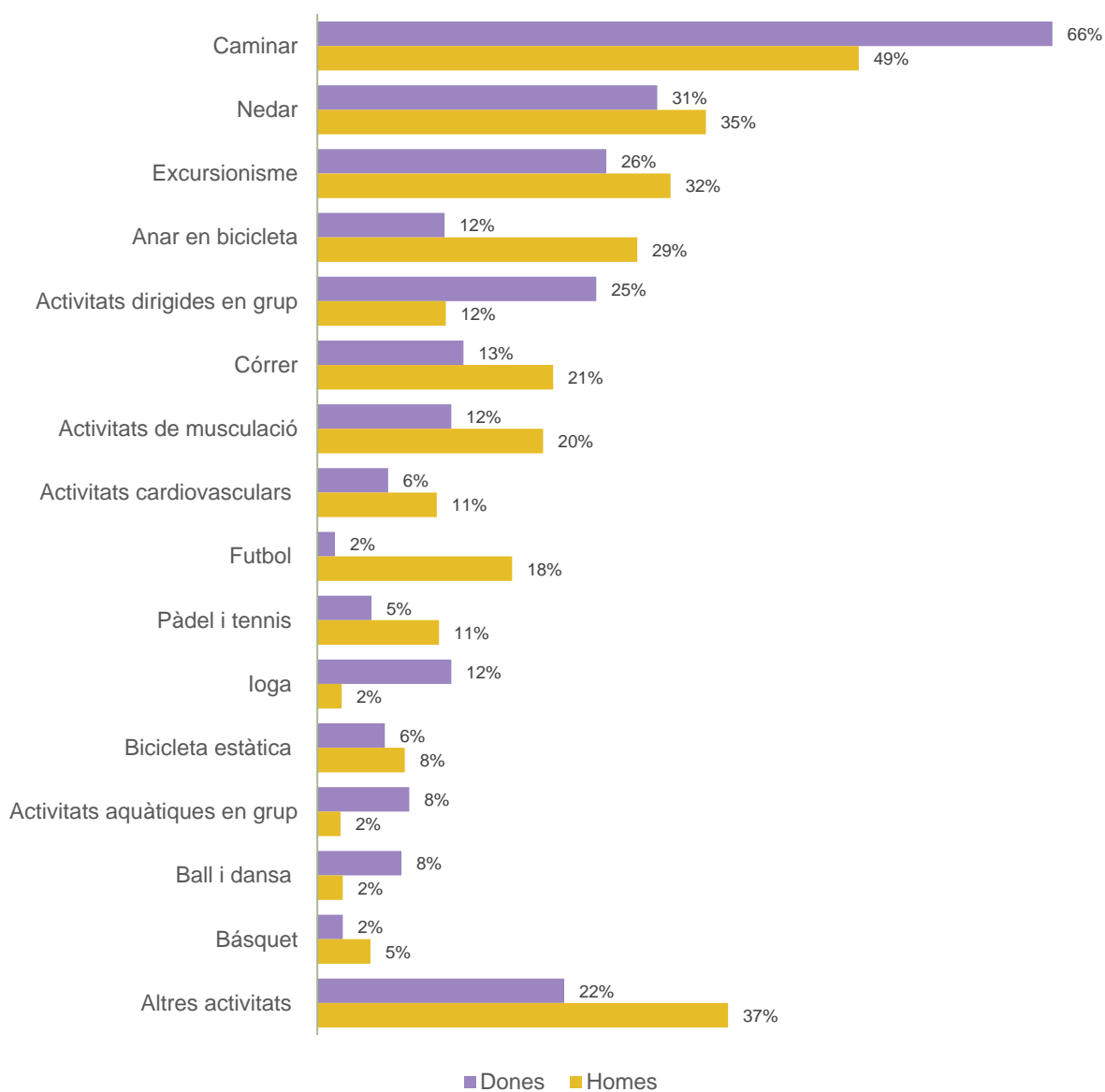
En el gràfic 5 es veu com entre les activitats més practicades per dones hi ha caminar i activitats dirigides en grup. De forma general, les dones dediquen molt més temps a caminar que els homes i també a les activitats dirigides en grup, el ioga, el ball i la

dansa. Destaca la gran diferència entre practicants de futbol, on les dones encara tenen una participació molt minoritària, així com en les activitats de musculació.

En resum, es podria dir que la pràctica dels homes és més diversa, ja que el percentatge de practicants i d'hores dedicades a la resta d'activitats és superior que en el cas de les dones. També cal dir que els homes practiquen amb més intensitat que les dones la majoria de les activitats.

Gràfic 4.

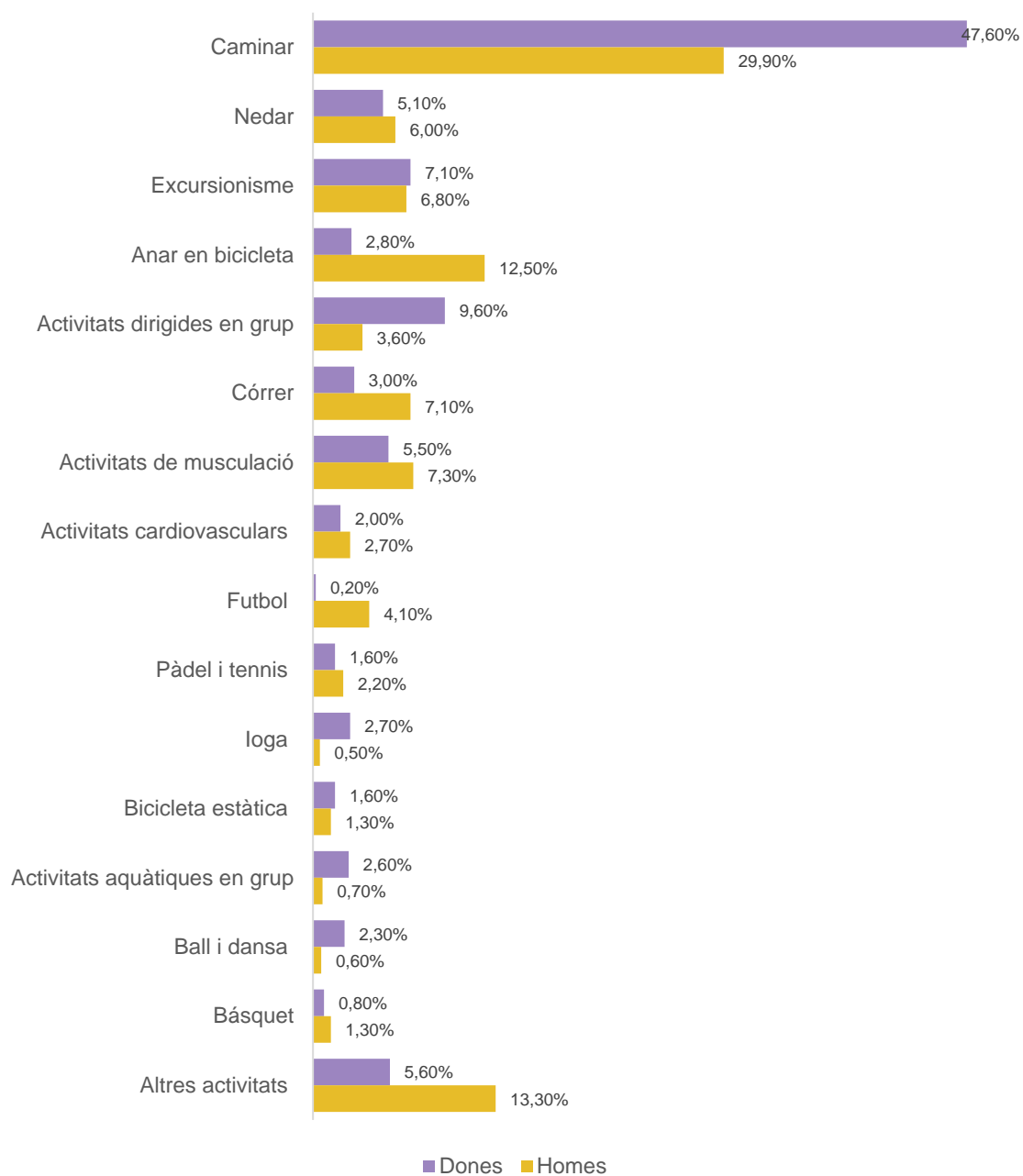
Tipologies d'activitats esportives per gènere

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

Gràfic 5.

Volum de pràctica segons activitats esportives per gènere (% hores/any)

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

2.3.1. Motivacions per a la pràctica esportiva

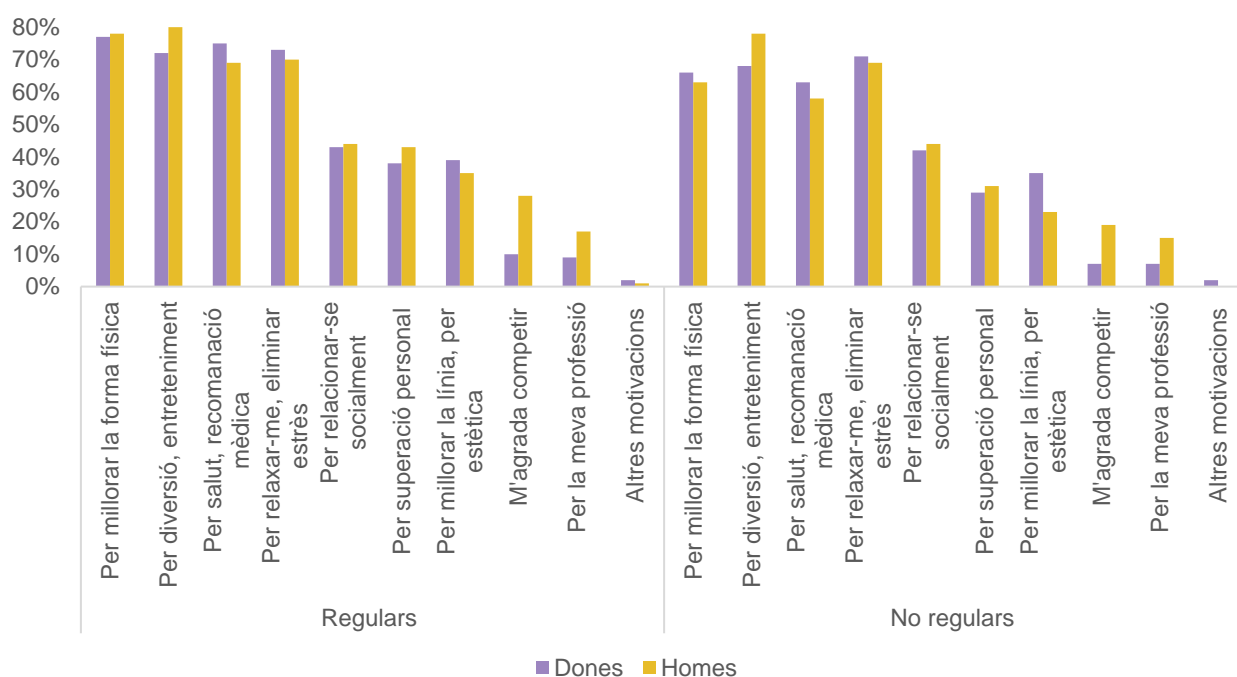
Acomplir els cànons de bellesa imposats per la societat patriarcal i capitalista continua sent a dia d'avui, ens molts casos, una de les principals motivacions de les dones i els homes alhora de realitzar esport. Aquesta situació provoca que en molts casos les dones, s'oblidin de la resta de beneficis que pot aportar l'esport i se centrin en assolir "el cos ideal" marcat per l'estereotip que estableix i determina la societat patriarcal i capitalista, un imaginari normalitzat que cada cop més, s'allunya de la realitat dels nostres cossos diversos.

A continuació es mostren les dades sobre les motivacions per a la pràctica esportiva segons gènere. La mostra són les persones que han practicat alguna activitat fisicoesportiva els darrers 12 mesos i les respostes podien contenir un o diversos motius pels quals feien la seva pràctica fisicoesportiva.

Els motius de pràctica presenten diferències significatives per gènere, les més importants es troben en l'aspecte competitiu i lúdic. Comparativament els homes prioritzen molt més millorar la forma física, la diversió o l'entreteniment (8% més en els homes), la competició (18% més en els homes), la superació personal i la pròpia professió relacionada amb l'esport (8% més en els homes). En canvi les dones, destaquen la salut, la recomanació mèdica (6% més les dones) i l'estètica.

Gràfic 6.

Motius de la pràctica esportiva per gènere

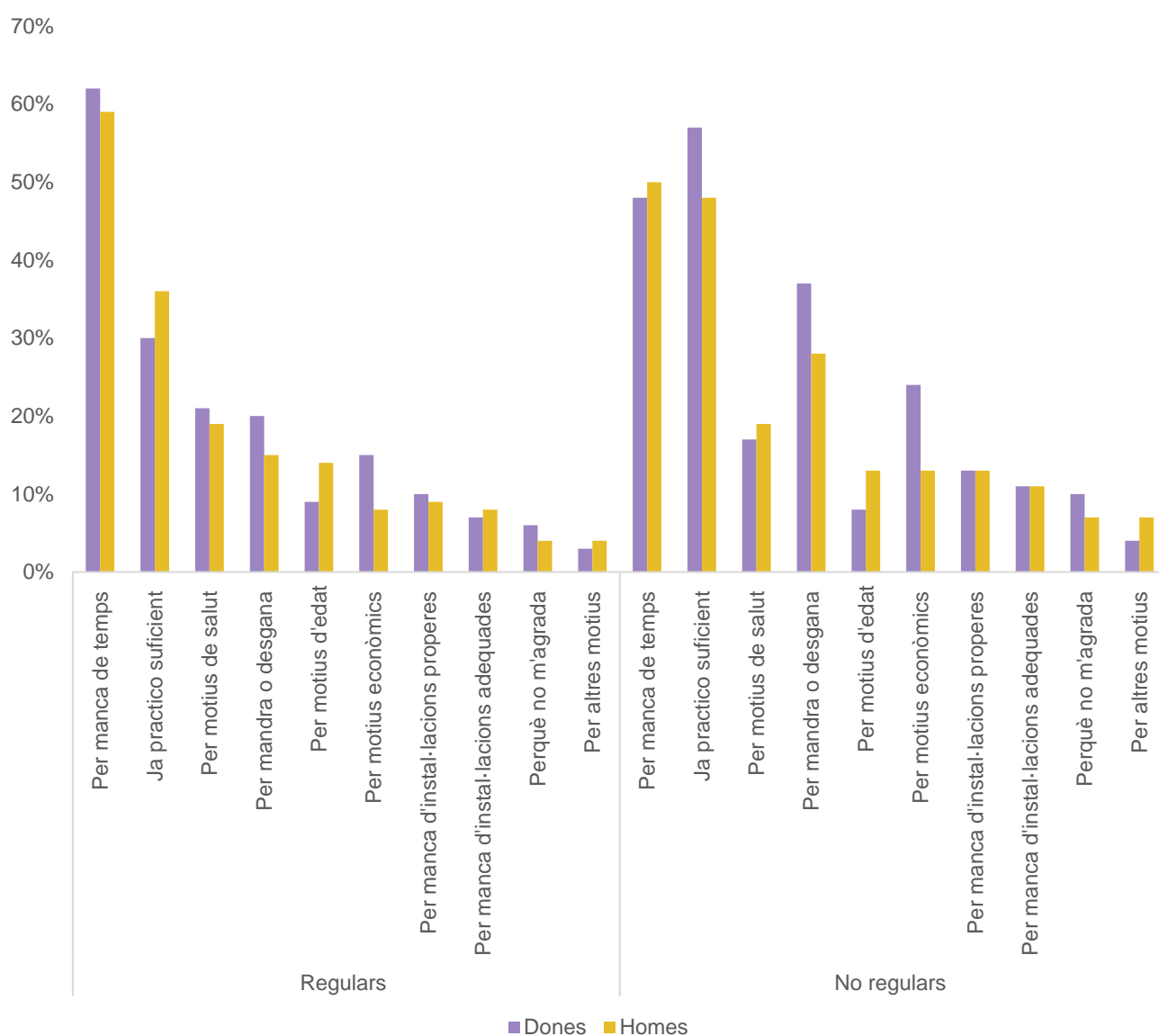
Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

Entre els motius per no practicar esport segons el gènere, trobem que entre les persones practicants regulars, el motiu que presenta més distància percentual és per motius econòmics (7% més entre les dones), seguit de ja practicar suficient (6% més entre els homes).

Entre les persones practicants no regulars, el motiu amb més distància també és per motius econòmics (11% més entre les dones, seguit de per mandra o desgana (9% més entre les dones).

Gràfic 7.

Motius per no practicar més per gènere

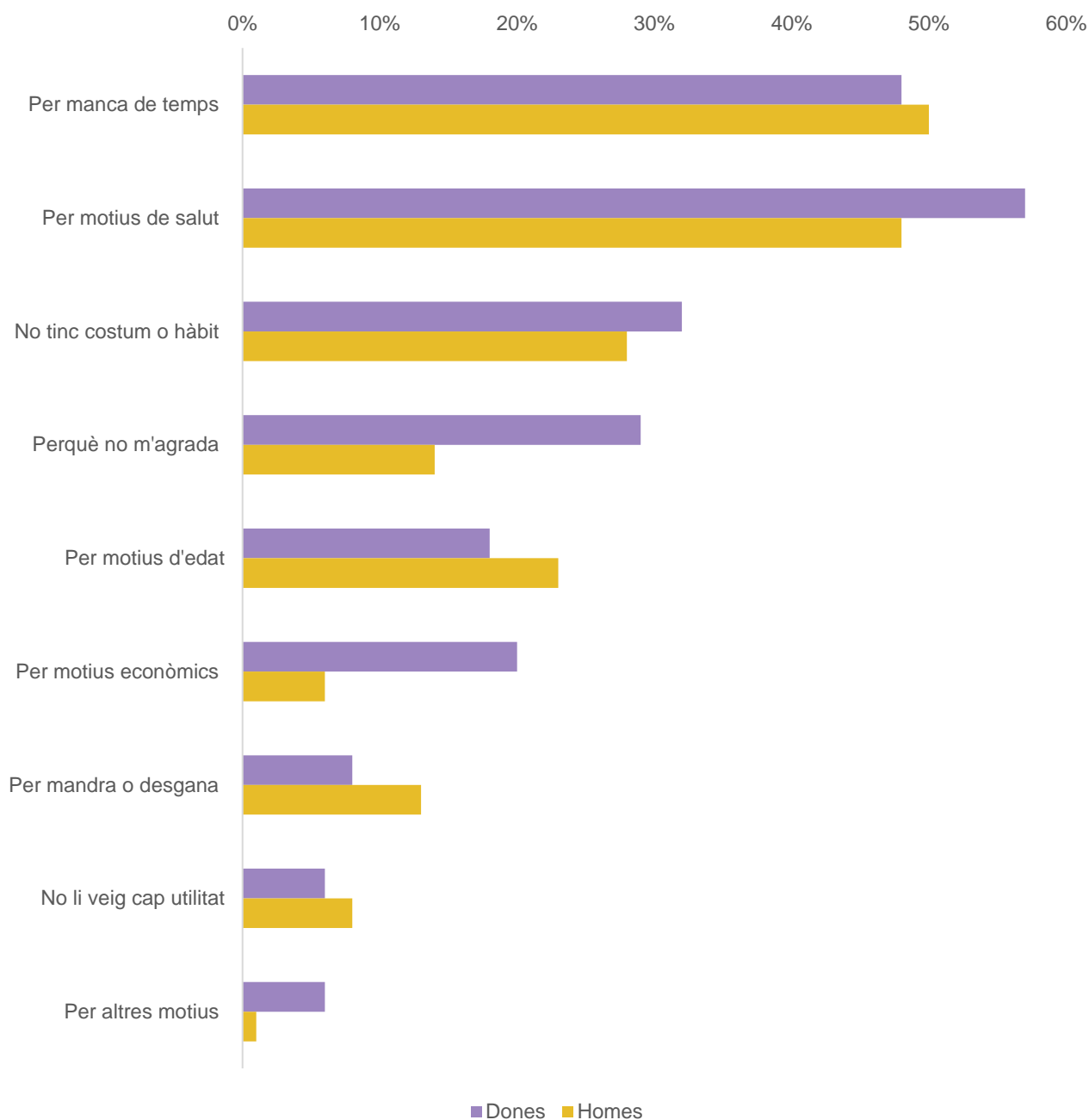

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

Pel que fa als motius de no practicar, existeixen diferències entre homes i dones. Les dones han marcat més com a motiu, que no els hi agrada (15% més que els homes), per motius econòmics (14% més que els homes) i per motius de salut (9% més que els homes). Els homes han marcat més que les dones, que no practiquen esport per motius d'edat (5% més que les dones).

Gràfic 8.

Motius per no practicar per gènere

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

2.3.2. Condicionants per la pràctica esportiva

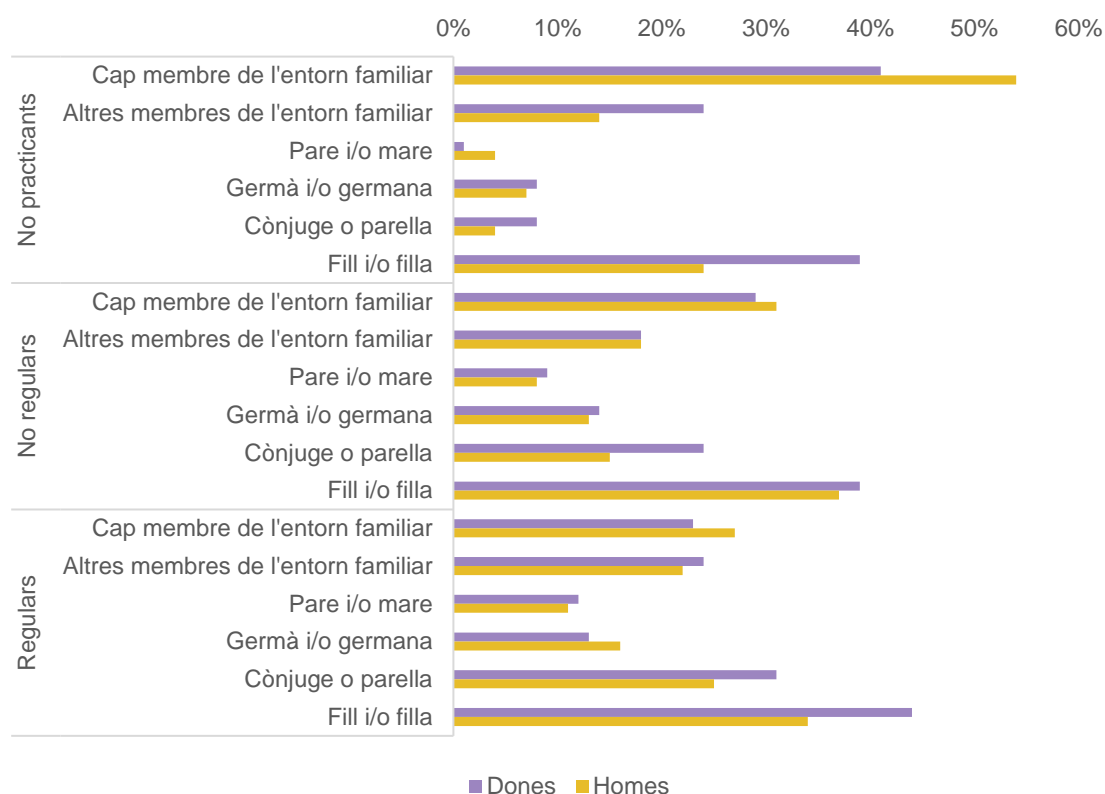
Amb la pràctica esportiva també hi interaccionen altres aspectes que s'han volgut copsar en l'enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya (2019).

Alguns d'aquests aspectes que a la vegada poden interaccionar amb les diferències per gènere són: la pràctica de l'entorn familiar, el material esportiu disponible a la llar, l'interès per aspectes esportius i altres.

Pel que fa a la pràctica de l'entorn familiar, les dones que practiquen de forma regular i no regular indiquen tenir familiars practicants en major mesura que els homes (excepte en el cas de germans i germanes, per una diferència mínima en les practicants regulars).

Gràfic 9.

Entorn familiar per gènere

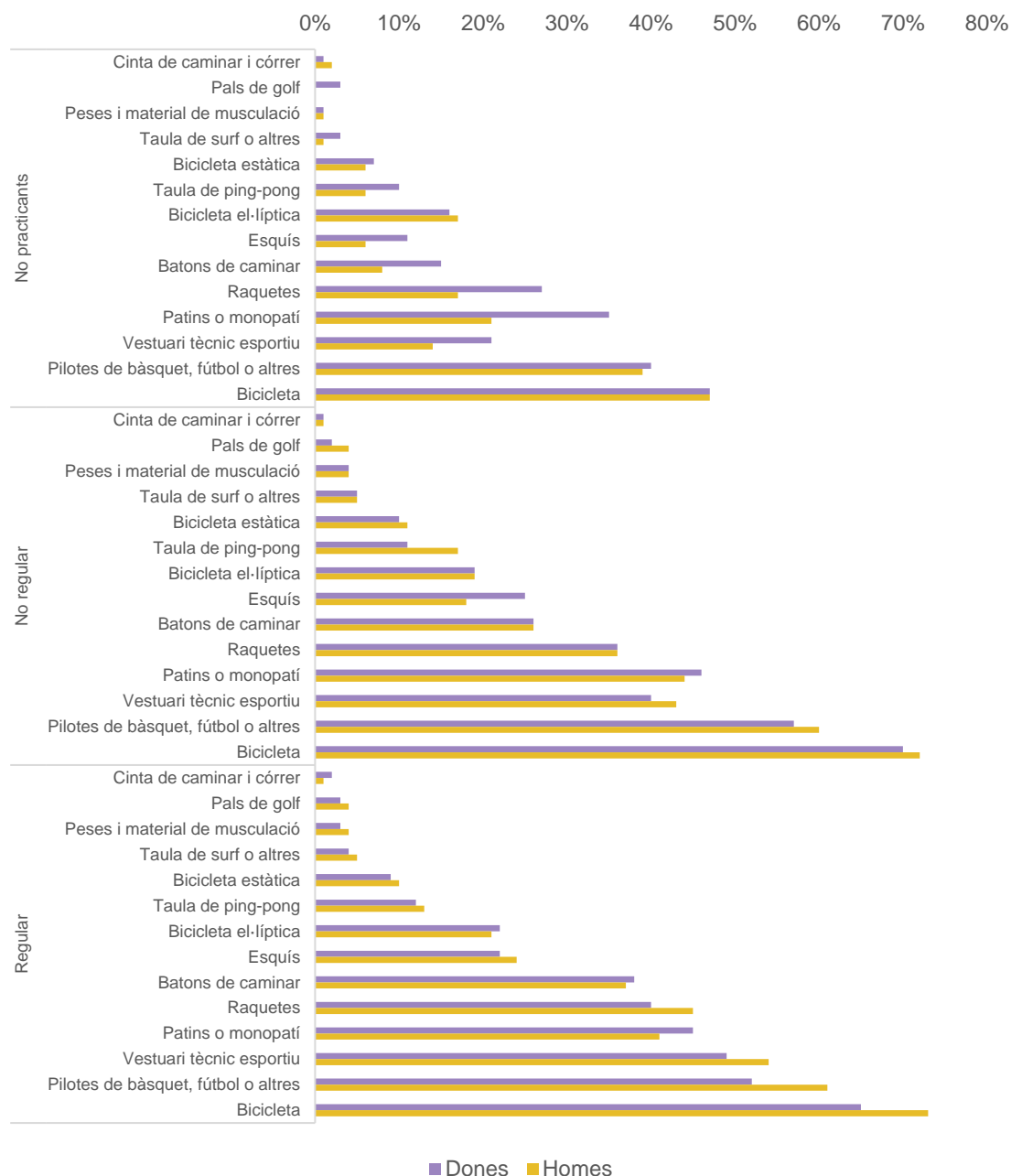
Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

En relació al material disponible a les llars, entre les persones practicants regulars, els homes disposen de més material esportiu a les seves llars. Entre les persones practicants no regulars, la tendència es repeteix. En les no practicants, canvia la

tendència i les dones disposen de més material esportiu a la seva llar, tot i no utilitzar-lo per elles.

Gràfic 10.

Material disponible a la llar per gènere

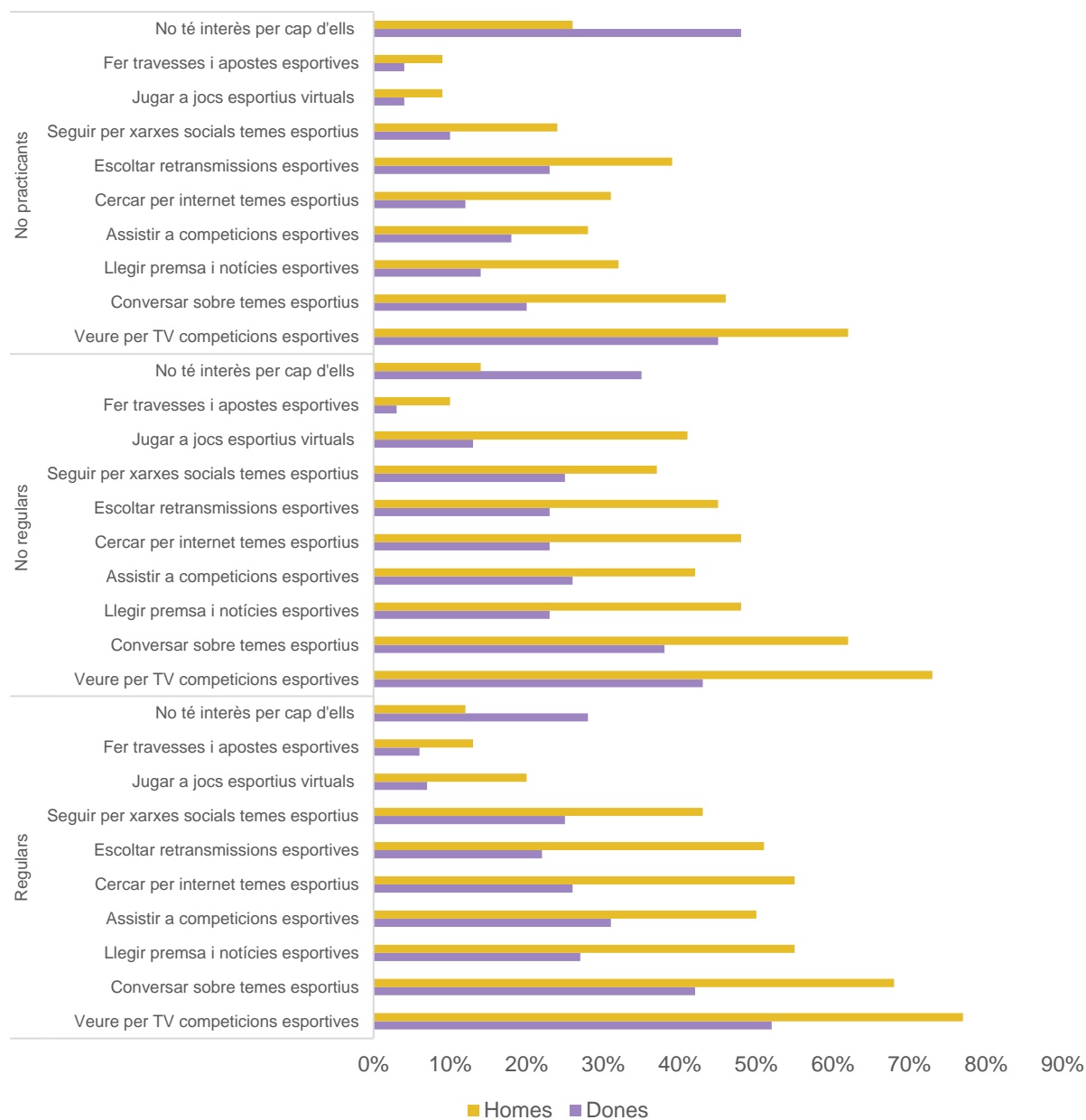

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

En relació a l'interès per aspectes esportius, hi ha diferències entre homes i dones. En tots els aspectes els homes tenen més interès que les dones. Les distàncies són tan marcades que arriben fins als 30 punts percentuals, en el cas de les practicants no regulars en veure competicions esportives (el 73% dels homes front el 43% de les dones).

Gràfic 11.

Interès per aspectes esportius per gènere

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

Pel que fa a la despesa entre les persones que practiquen esport hi ha diferències per gènere. Els homes es gasten 304€ més que les dones en la pràctica físicoesportiva. Entre els practicants no regulars, els homes gasten 188€ més, el doble que les dones.

En el cas de les persones no practicants, les despeses poden anar relacionades amb el manteniment d'una quota o despeses d'altres persones. En aquest cas, les dones tenen de despesa 17€ més que els homes.

En relació a ser socis d'un club esportiu, els homes practicants regulars ho són en un 34% davant d'un 22% de dones.

Pel que fa a les hores assegurades, també hi ha diferències de gènere, els homes són els que estan més assegurats durant el dia.

Taula 1.

Despeses, club esportiu i hores assegurats/des per gènere		Dones	Homes
Regulars	Despesa anual relaciona amb la pràctica	375 €	679 €
	Socis/es d'un club esportiu	22%	34%
	Mitjana d'hores assegut/da al dia	5,18	5,25
No regulars	Despesa anual relaciona amb la pràctica	150 €	338 €
	Socis/es d'un club esportiu	3%	6%
	Mitjana d'hores assegut/da al dia	5,49	5,58
No practicants	Despesa anual relaciona amb la pràctica	54 €	37 €
	Socis/es d'un club esportiu	0%	1%
	Mitjana d'hores assegut/da al dia	5,5	5,88

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

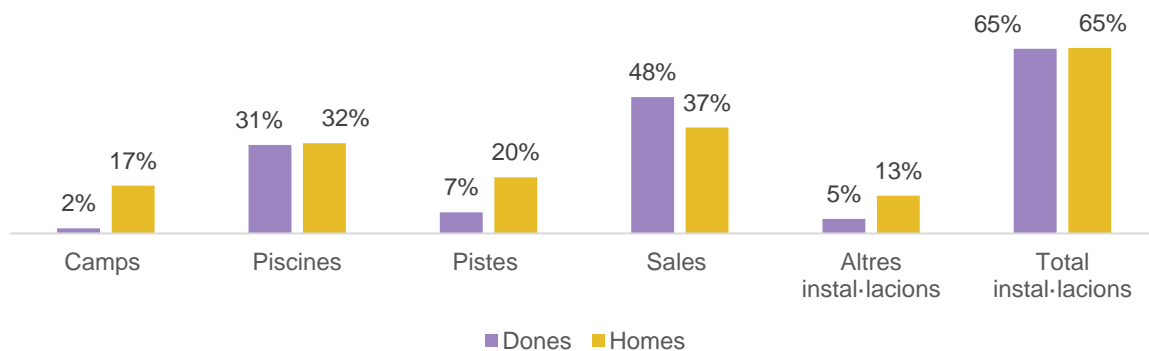
2.4. Espais de pràctica

En relació als espais i l'entorn de pràctica, les dades mostren com aquesta utilització és similar. Tot i això hi han diferències comparatives entre homes i dones. Les dones fan molt més ús de sales i els homes de pistes i camps.

Els espais que més discriminació presenten en el seu ús, són els camps. Les dones en fan un ús mínim sense arribar al 2% enfront un 17% dels homes.

Gràfic 12.

Espais de pràctica esportiva per gènere

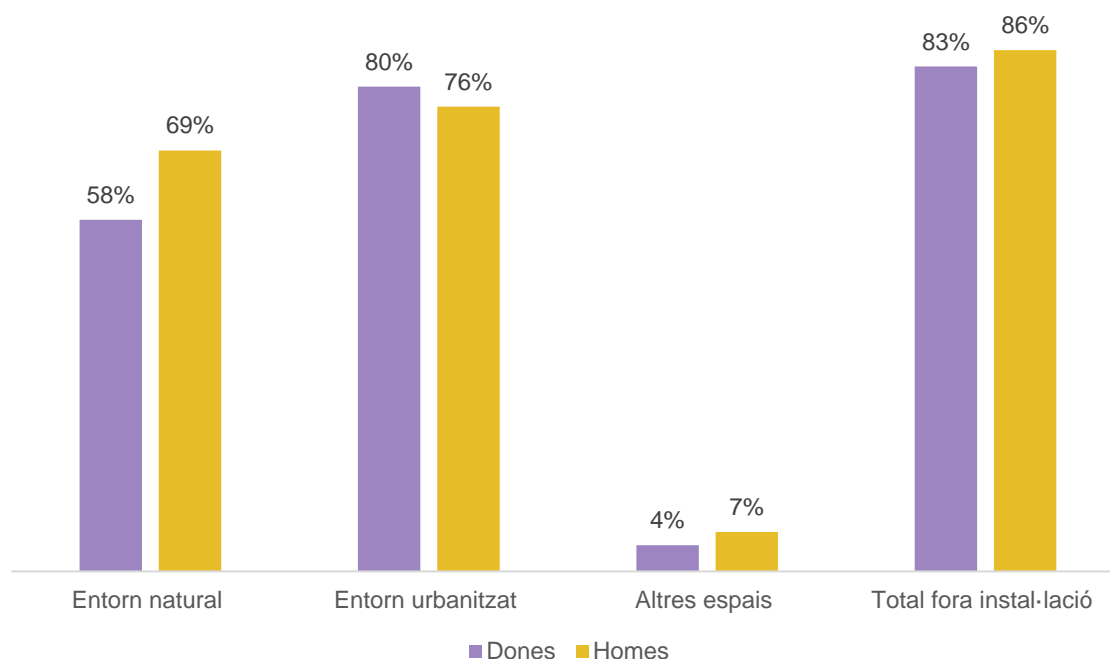

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

En relació a l'entorn de pràctica, les dones utilitzen més l'entorn urbanitzat i els homes, l'entorn natural.

Gràfic 13.

Entorn de pràctica esportiva per gènere

Font: Enquesta sobre activitat física i esportiva a Catalunya 2019 (CCE)

2.5. Pràctica esportiva i confinament

Segons les dades publicades per l'Observatori de la Igualtat de Gènere sobre l'impacte de la Covid-19 i gènere¹, en quant a les activitats que s'han realitzat durant els dies de confinament, cal destacar que les grans diferències s'han donat en aquelles activitats relacionades amb les feines de la llar i la cura de persones i les relacionades amb les TIC. Les dones, per una banda s'han ocupat en un 14,2% més que els homes de les tasques de la llar i de la cura dels fills/es en un 9,9% més dels casos. També s'han dedicat més a ajudar als fills/es a fer feines escolars, en un 5,8% més que els homes.

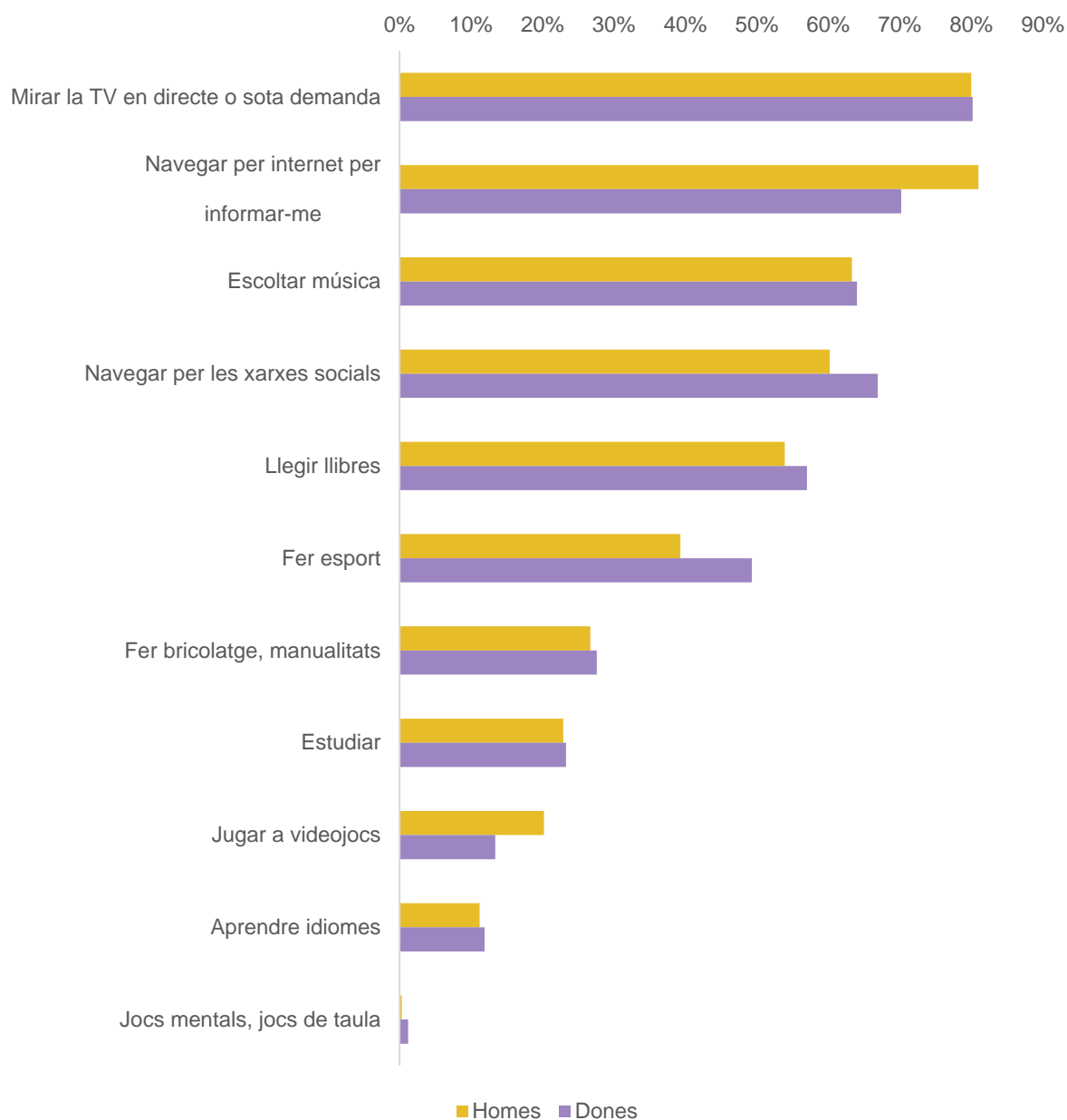
Una dada destacable dins de les activitats de lleure, és que en situació de confinament les dones han practicat més esport que els homes, amb una diferència de 10%.

¹ https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Limpacte-de-generede-la-COVID-19-en-dades.pdf

Els homes per altra banda, han dedicat més temps a navegar per internet que les dones en un 10,8% dels casos i jugar a videojocs en un 6,8% més que elles. En aquest cas, durant el confinament els homes han dedicat més temps per anar a comprar que les dones (11,7%).

Gràfic 14.

Activitats de lleure realitzades durant els dies de confinament per sexe. Catalunya, abril de 2020

Font: Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19. Centre d'Estudis d'Opinió. Catalunya, abril de 2020

3. Pràctica esportiva a nivell escolar i universitari

3.1. Pràctica esportiva en l'àmbit escolar²

Per pràctica esportiva en l'àmbit escolar s'entén aquella pràctica realitzada dins del marc d'una organització i sota la supervisió d'un responsable encarregat de conduir l'activitat (tècnic/a, monitor/a, entrenador/a, entre d'altres), la qual es realitza fora de l'horari escolar com a mínim un cop per setmana.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS)³ recomana que els infants i joves realitzin un mínim de 60 minuts diaris d'activitat física moderada o vigorosa, a poder ser majoritàriament aeròbica. En l'etapa d'ensenyament obligatori, els infants i joves compten amb l'assignatura educació física que comporta una certa pràctica físico-esportiva, tot i així la dedicació setmanal prevista en el currículum educatiu tant d'educació física de primària com de secundària no resulta suficient per complir amb les recomanacions de l'OMS i cal fomentar una pràctica que permeti millorar la condició física de l'alumnat així com consolidar uns hàbits esportius que perdurin més enllà de l'adolescència.

A continuació es mostren dades sobre els diferents programes d'esport escolar adreçats a infants i adolescents catalans d'entre 6 i 16 anys (de 1r de primària a 4t d'ESO) escolaritzats a Catalunya.

3.1.1. Pla català d'esport a l'Escola (PCEE)

El Pla Català d'Esport a l'Escola té com a objectiu incrementar la participació els infants i joves de tot Catalunya en activitats físiques i esportives en horari no lectiu al propi centre educatiu i, alhora, emprar aquestes pràctiques per a la difusió i educació en valors i per a l'adquisició d'hàbits saludables.

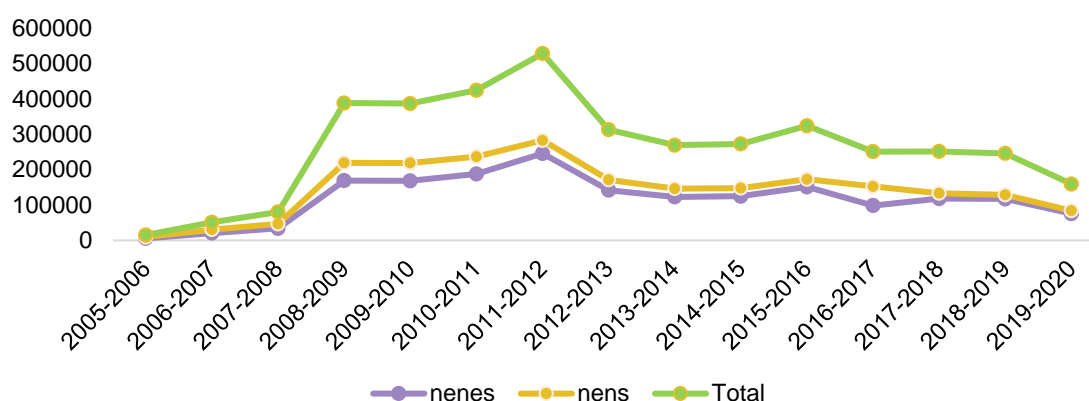
---

² https://inefc.gencat.cat/web/.content/07_observatori/publicacions/estudis/estudisPublicats_18.pdf

³ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44441/1/9789243599977_spa.pdf

Gràfic 15.

Evolució de l'alumnat participant segons sexe al Pla Català d'esport a l'escola (PCEE) 2005-2020

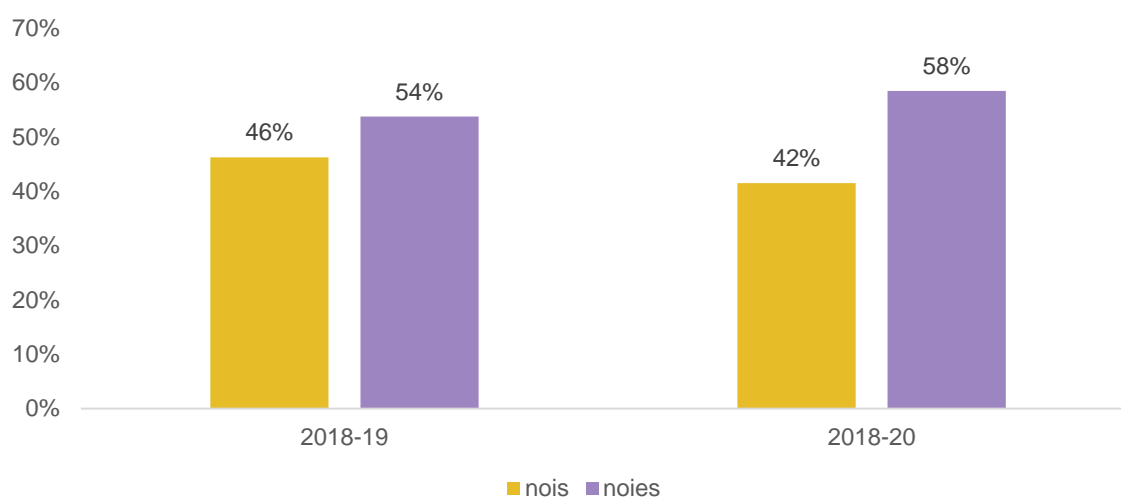

Font: Observatori Català de l'Esport, 2019; a partir de Consell Català de l'Esport

L'evolució de l'alumnat participant en les activitats físiques i esportives en horari no lectiu va experimentar un fort repunt fins a 2012, moment a partir del qual comença a disminuir fins a arribar en el darrer curs 2019-2020 a valors inferiors a 200.000 nens i nenes participants. La pràctica d'activitats físiques i esportives dels nens ha estat sempre lleugerament per sobre que la de les nenes, tot i que aquesta diferència ha anat disminuint al llarg del temps, arribant gairebé a igualar-se la pràctica esportiva entre nenes i nens en el darrer curs 2019-2020.

Gràfic 16.

Personal dinamitzador format al Pla Català d'Esport a l'Escola

Font: Observatori Català de l'Esport, 2019; a partir de Consell Català de l'Esport

El personal dinamitzador format de les activitats del Pla Català d'Esport a l'Escola és majoritàriament femení. El curs 2018-2019 les noies van representar el 54% del personal dinamitzador format, percentatge que es va incrementar fins el 58% en el darrer curs 2019-2020, arribant a 16 punts percentuals de diferència respecte els nois dinamitzadors.

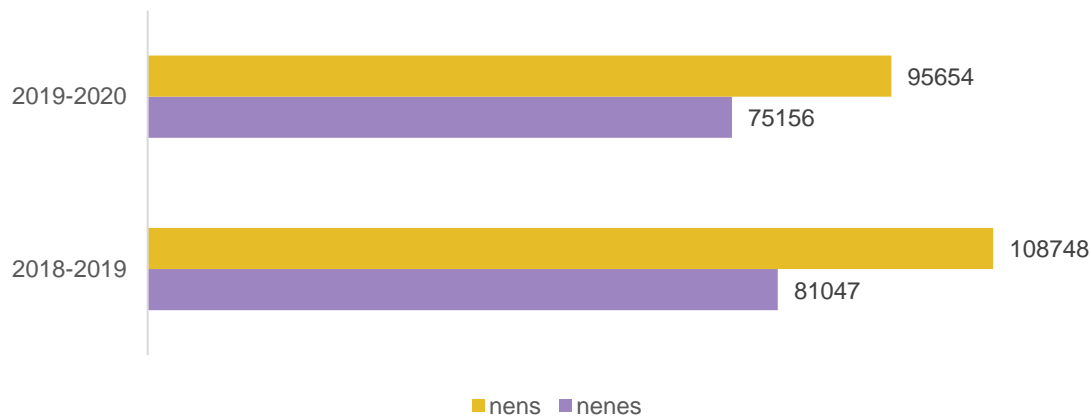
3.1.2. Jocs esportius escolars de Catalunya (JEEC)

Els Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC) és el programa de la Generalitat de Catalunya que té com a objectiu principal impulsar la transmissió de valors socials i l'adquisició d'hàbits saludables, mitjançant un model de competició i activitat esportiva escolar educativa i participativa.

Els destinataris dels JEEC són els infants, adolescents i joves de Catalunya des de primer de primària fins al final de l'educació secundària postobligatòria.

Gràfic 17.

Alumnat que participa en els Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC)

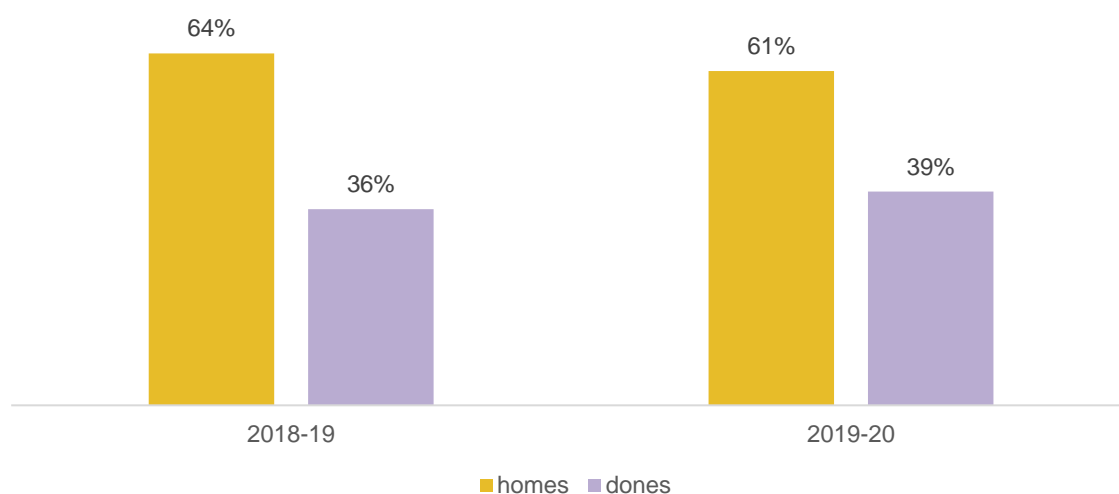

Font: Consell Català de l'Esport

L'alumnat que participa en els Jocs Esportius escolars de Catalunya ha disminuït el darrer curs 2019-2020 respecte l'any anterior. L'activitat esportiva escolar de competició segueix sent majoritària entre els nens, amb una diferència del 34,2 punts percentuals respecte les noies en el curs 2018-2019. Aquesta diferència s'escurça una mica en el darrer curs 2019-2020 amb una diferència de 27,3 punts entre nens i nenes.

Gràfic 18.

Personal Tècnic dels Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC)

Font: Consell Català de l'Esport

Respecte el Personal Tècnic dels Jocs Esportius Escolar de Catalunya, i per tant, en el model de competició esportiva, la presència d'homes en canvi, és majoritària. El curs 2018-2019 el 64% del personal tècnic eren homes enfront el 36% del personal que eren dones, amb una diferència de 28 punts percentuals. Aquesta diferència en la presència de dones i homes en el personal tècnic, s'escurça una mica en el curs 2019-2020 amb 22 punts percentuals de diferència.

3.1.3. FITJOVE

FITJOVE és un programa de promoció d'exercici físic en l'adolescència, promogut per l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT), i el Consell Català de l'Esport (CCE), de la Generalitat de Catalunya amb la coordinació tècnica de la Fundació Esportsalut. Els objectius del programa són:

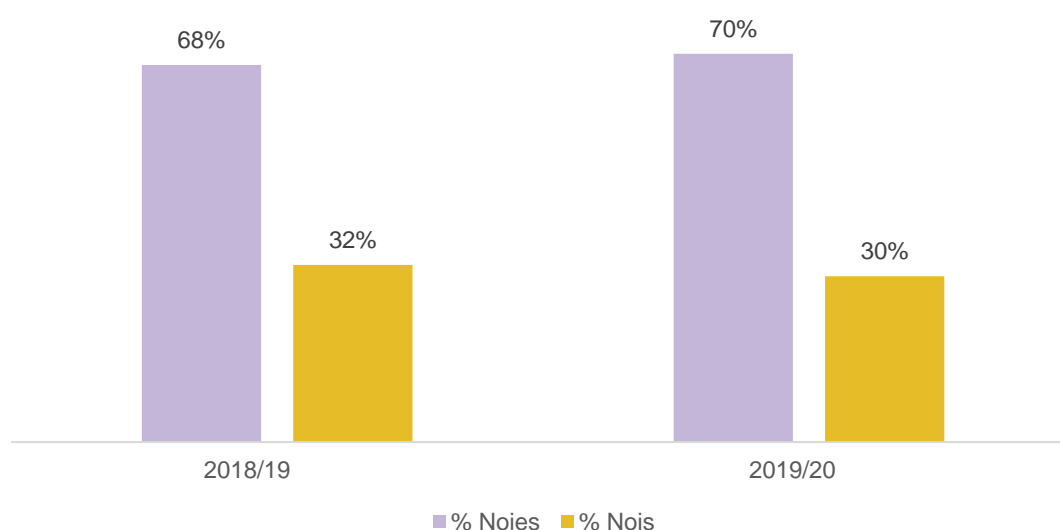
- Intervenir en prevenció del consum de drogues entre adolescents de zones de risc mitjançant la promoció d'activitats esportives en instal·lacions de la comunitat.
- Crear una oferta atractiva d'exercici físic per a adolescents, com a opció saludable d'ocupació del temps d'oci.
- Acompanyar els nois i noies en el pas de l'esport escolar a l'esport comunitari i fomentar també la participació dels que no practiquen esport escolar.

El programa s'adreça en primera instància a **adolescents de 4t d'ESO (15-16 anys)**, de centres educatius que estiguin adherits al Pla Català d'Esport a l'Escola i es trobin en zones d'especial vulnerabilitat de Catalunya, amb la incorporació progressiva de municipis, segons les disponibilitats pressupostàries.

Les dades posen de manifest una major participació a la segona fase del programa FITJOVE de les noies, tant el curs 2018/19 com el 2019/2020.

Gràfic 19.

Percentatge de participants en la 2a fase de FITJOVE segons sexe, 2019-2020

Font: Consell Català de l'Esport i Fundació Esportsalus, 2020

3.2. Pràctica esportiva en l'àmbit universitari

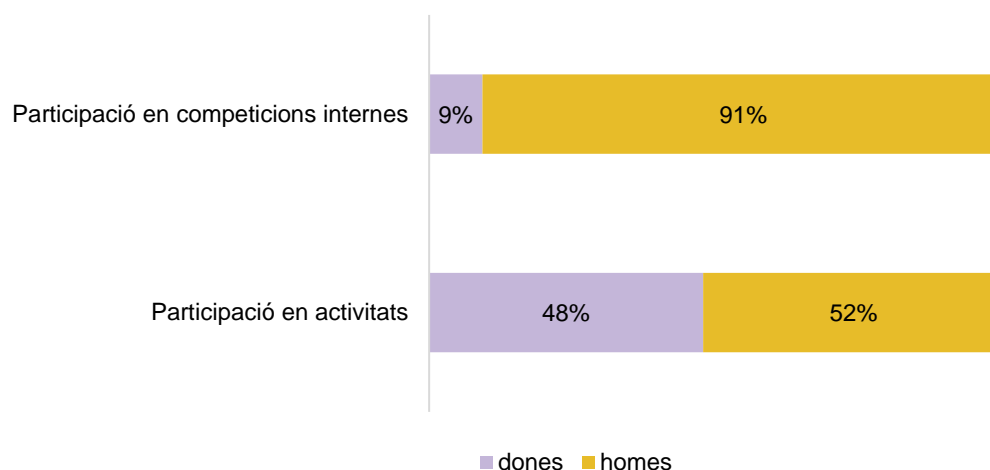
La Secretaria General de l'Esport i de l'Activitat Física promou i organitza l'activitat de l'esport universitari, conjuntament amb les entitats i els organismes públics que tenen competències en aquest camp. L'esport universitari és l'esport practicat en l'àmbit universitari i organitzat pels serveis d'esports de cada universitat en les diferents vessants: competició, recreació, salut, etc.

La Llei de l'Esport preveu que correspon a cada universitat organitzar i fomentar l'activitat física i esportiva de la seva comunitat, al mateix temps que estableix que els clubs que es formen entre els universitaris practicants de l'esport s'han d'inscriure al Registre d'Entitats Esportives de la Generalitat de Catalunya i, si aquests volen

prendre part en compétitions officielles d'ambit federatiu, s'han d'afiliar a la federació catalana corresponent en la modalitat esportiva que els interressi.

Gràfic 20.

Participació esportiva als serveis d'esport de les Universitats Catalanes segons sexe. Curs 2019 – 2020

Font: Observatori Català de l'Esport, 2020

La pràctica esportiva de competició és clarament minoritària entre les dones universitàries, només representen el 9% del total de persones que hi participen, enfront el 91% dels homes. En canvi en la pràctica d'activitats esportives fora de l'àmbit de la competició la representació entre dones i homes és més paritària: les dones representen el 48% del total de persones que participen en activitats esportives no competitives enfront el 52% dels homes.

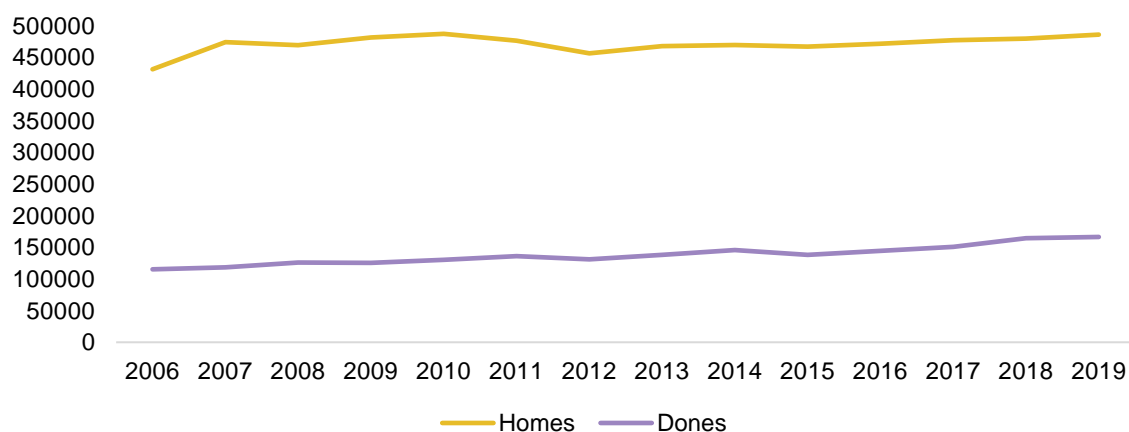
4. Pràctica de competició

En relació a la pràctica de competició, la presència de les dones segueix sent menor que la dels homes. Les dones estan més representades en esports socialment considerats femenins i no tan valorats a nivell de reconeixement econòmic i social. Aquestes diferències també es poden veure i fer paleses tant en relació a l'ocupació de llocs de poder i decisió en l'àmbit de l'esport com en l'esport d'alt nivell i en la presència en campionats.

4.1. Llicències federatives

Gràfic 21.

Nombre de llicències federatives per sexe a Catalunya (2006 – 2019)

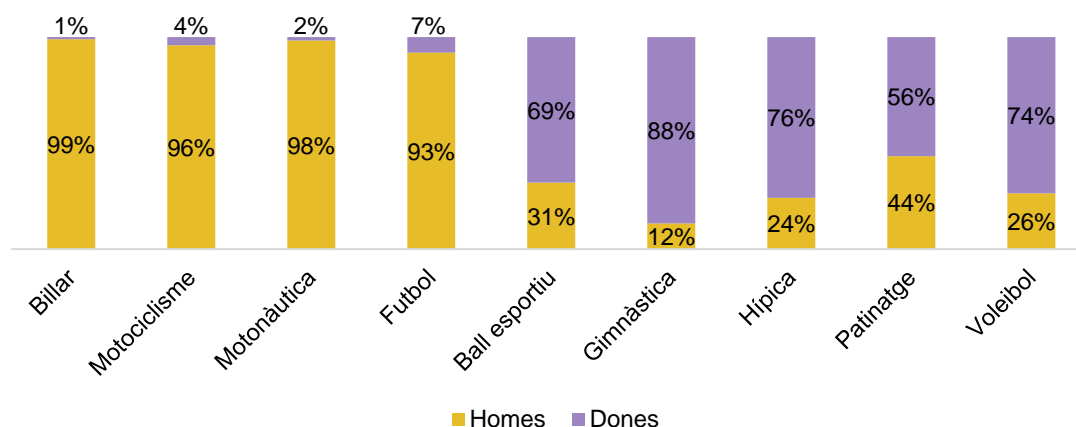
Font: Observatori Català de l'Esport. INEFC

En relació a les llicències federatives per sexe a Catalunya, es segueix veient la divisió existent en vers a la competició. Les dones participen més en esports no competitiu que esports competitiu i tal com mostra el gràfic, l'esport federat aglutina més homes que no pas dones.

Del total de llicències federatives a Catalunya, l'any 2019 un 75% són a homes front a només un 25% de llicències federatives a dones.

Gràfic 22.

Llicències federatives per tipus d'esport i sexe a Catalunya (2019)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de Consejo Superior de Deportes, 2019.

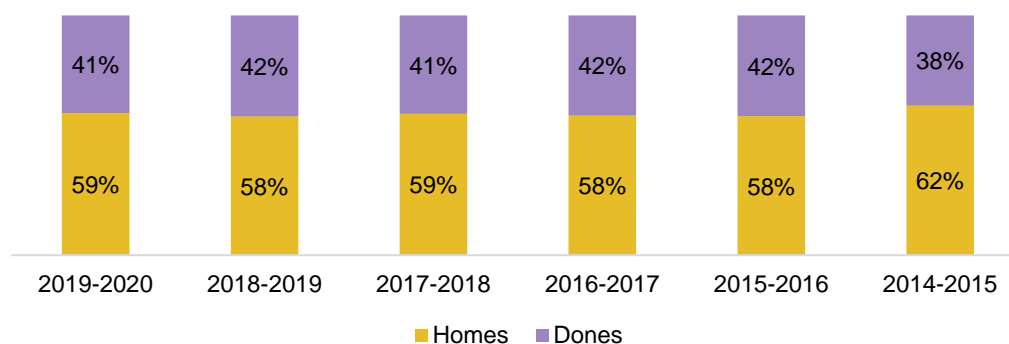
La segregació horitzontal també existeix de forma explícita en les tipologies esportives en relació a les llicències federatives. Al gràfic s'han inclòs les tipologies d'esport on es fan més evidents els estereotips de gènere i la segregació de gènere. Així doncs, es segueixen perpetuant aquests rols socials, amb diferències clares en volum de llicències federatives per gènere.

Les dones estan més federades en determinats esports que tradicionalment s'associen a la feminitat els quals no són tan reconeguts com aquells àmpliament representats per homes (ball, gimnàstica, patinatge etc.) doblant la proporció d'homes que es troben federats en aquests esports.

4.2. Campionats universitaris

Gràfic 23.

Participació als campionats de Catalunya universitaris per sexe (2014 – 2020)

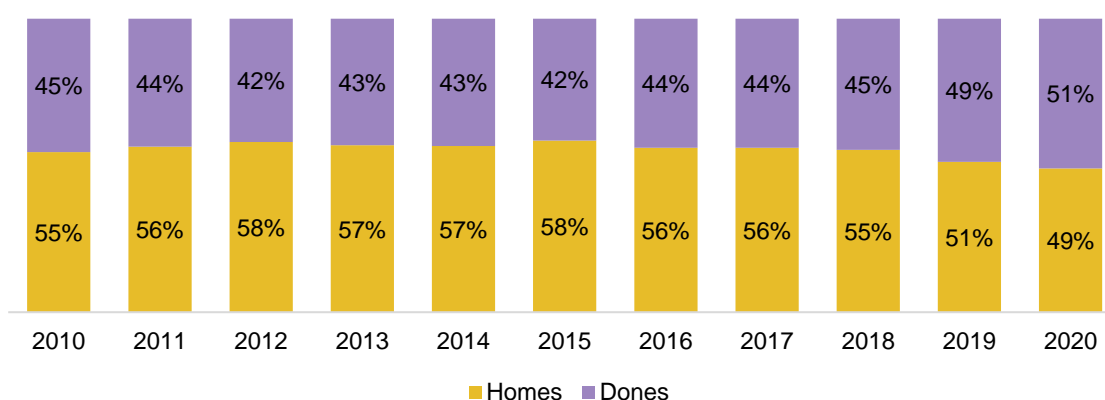
Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de les universitats corresponents, 2020.

En relació a la participació als campionats universitaris de Catalunya s'observa la persistència de la desigualtat de gènere en la participació. La participació de les dones només ha augmentat un 3,2% des del període 2014 – 2015; encara que la diferència de participació es va fent més petit amb els anys, les dones segueixen sense participar en la mateixa mesura que els homes.

4.4. Esportistes d'alt nivell

Gràfic 24.

Esportistes d'alt nivell per sexe (2010 – 2020)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir de Consell Català de l'Esport 2020.

Les dades de persones esportistes d'alt nivell per sexe reflecteixen que la tendència s'ha revertit lleugerament en els últims anys. La representació d'homes i dones gairebé és igualitària i actualment les dones superen en un 2% als homes en aquest àmbit d'esport d'alt nivell.

5. Formació en l'àmbit de l'esport

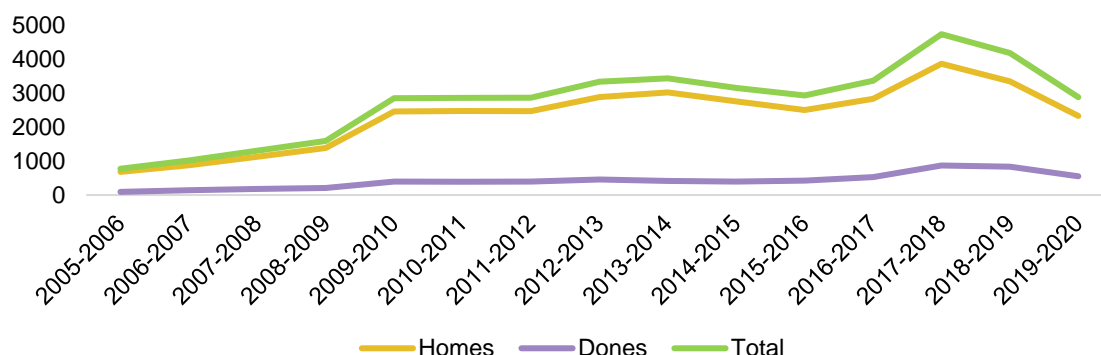
L'objectiu de les formacions en l'àmbit de l'esport és la d'instruir professionals que, mitjançant l'aplicació de coneixements i tècniques propis de les ciències de l'activitat física i l'esport, adquireixin els coneixements, les destreses i les competències per assumir responsabilitats en la realització de tasques i activitats pròpies de la professió de l'esport. A partir d'aquests estudis es pretén donar sortides professionals diverses en l'àmbit de l'esport com ara, ser professor/a d'educació física, preparador/a físic/a, entrenador/a personal, entrenador/a professional, director/a esportiu/iva, tècnic/a responsable de programes de manteniment i millora de la salut i tècnic/a responsable de programes d'esport recreatiu i turisme actiu, entre d'altres.

Pel que fa a la representació de les dones en la formació en l'àmbit de l'esport cal dir que la tria dels estudis superiors segueix estant marcada pels estereotips de gènere. Hi ha titulacions feminitzades i titulacions masculinitzades que provoquen una conducta discriminatòria en l'accés a un dret tan bàsic com és l'educació. Per aquest motiu, la presència de dones en formacions en matèria esportiva és molt baixa. Aquesta desigualtat provocarà com a conseqüència una inferior representació de les dones el mercat laboral i concretament en les diferents sortides professionals que s'han esmentat amb anterioritat.

5.1. Persones tècniques en esports per sexe

Gràfic 25.

Evolució de les persones tècniques en esports per sexe. 2005 – 2020

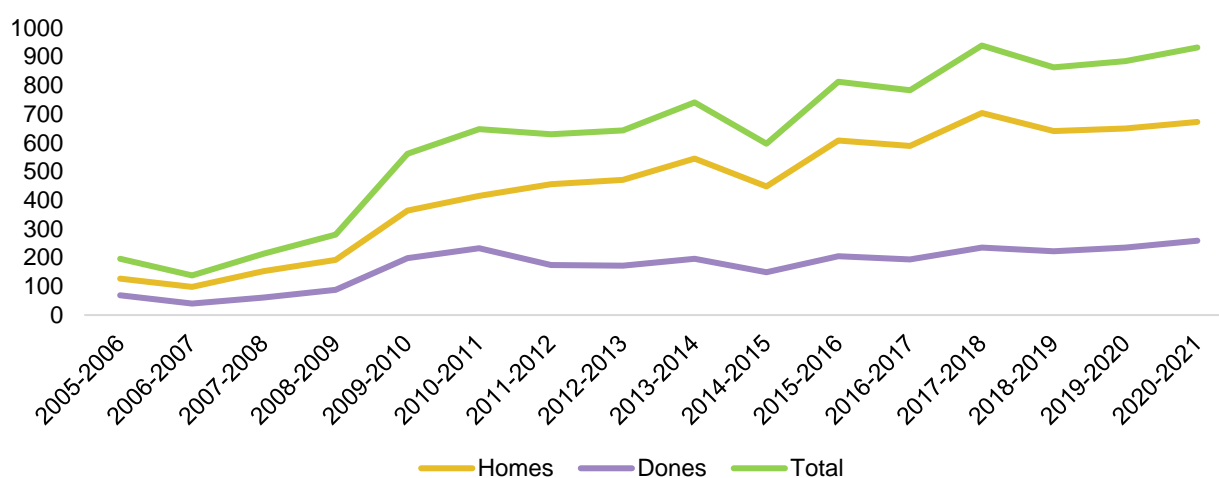
Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de Departament d'Educació, 2019

L'evolució de la presència de dones tècniques en esports des de l'any 2005 fins a el 2020 ha anat augmentant amb el pas dels anys. Tot i així, les dones només representen entorn a un 20% del total de persones tècniques en els últims anys. Per aquest motiu, es detecta una gran desigualtat de gènere pel que fa a la figura de la persona tècnica en esports que avui dia continua estant molt masculinitzada.

5.2. Alumnat matriculat a màsters per sexe

Gràfic 26.

Evolució de l'alumnat matriculat a màsters per sexe. 2005 – 2021

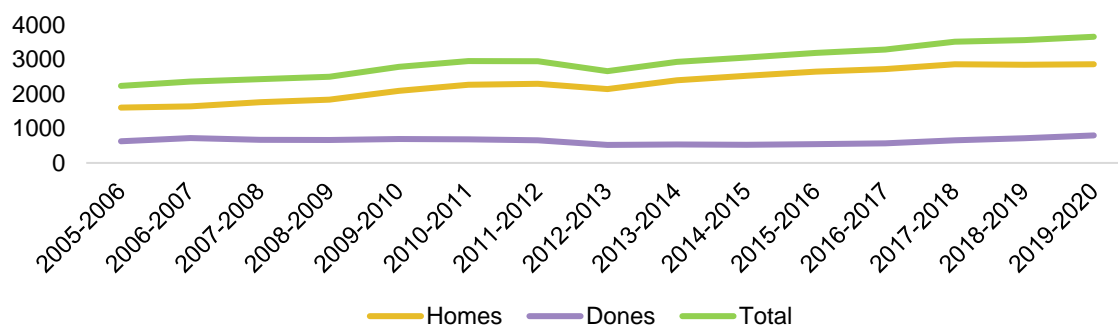
Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir de les universitats corresponents, 2021

Les dades que es presenten sobre l'alumnat matriculat a màsters per sexe mostren, una tendència a l'alça pel que fa a la presència de dones matriculades fins a l'any 2018, i durant els dos últims anys es manté, l'any 2019-2020 hi havia 650 homes i 235 dones. Tot i això encara hi ha una gran distància per assolir el mateix nombre d'homes matriculats que són quasi el triple que les dones.

5.3. Persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Gràfic 27.

Evolució de les persones llicenciades i graduades en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport per sexe. 2005 – 2020

Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de les universitats corresponents, 2020

L'evolució de les persones llicenciades i graduades en ciències de l'activitat física i l'esport per sexe presenta la mateixa situació de desigualtat que en els estudis de màster. Les dones llicenciades i graduades en aquest àmbit representen l'any 2019-2020 només un 22% del total de persones.

6. Mercat de treball de l'esport

La situació generada per la pandèmia de la Covid-19 ha provocat un gran impacte econòmic i social. En primer lloc, cal destacar que la situació econòmica de les diferents entitats del teixit esportiu s'ha vist molt perjudicada per l'aturada de l'activitat física, fet que ha provocat que el 73% de les entitats hagin perdut ingressos respecte el 2019.

A nivell laboral, cal destacar que gairebé tres de cada deu entitats han perdut treballadors i treballadores respecte el 2019, i que un terç ha hagut de recórrer a expedients de regulació.

Fent referència a l'aspecte social, els gestors i gestores dels diferents centres esportius declaren que en cada tancament s'han donat de baixa entre el 10% i el 15% dels abonats, destacant la gent gran i els abonats d'entre 30-45 com a principals col·lectius.

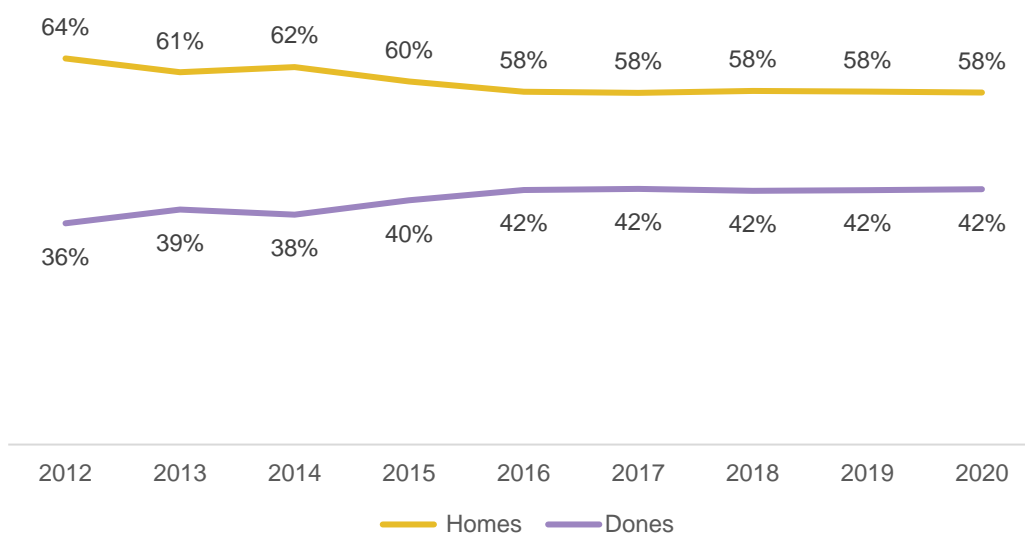
L'augment de la pràctica esportiva associada a la millora en els estils de vida saludable de la població catalana s'ha traduït en un increment d'entitats que es dediquen a l'esport i en conseqüència en un increment de la població ocupada en aquest sector que com l'esport en general sense mercantilitzar també ha estat tradicionalment un espai d'homes on les dones hi tenen poca presència. La manca de visibilitat de referents dones en el món esportiu, la desigualtat d'oportunitats en les carreres professionals esportives, els estereotips de gènere alhora de seleccionar els estudis entre d'altres discriminacions provoquen que també siguin menys dones les que es dediquen laboralment a l'esport.

6.1. Equips professionals especialistes en medicina i psicologia de l'educació física i de l'esport

En aquest capítol s'han recollit les darreres dades per sexe de diferents tipus de llocs de treball relacionats amb l'esport de que es disposa pel territori de Catalunya. Per començar s'ha analitzat els equips professionals especialistes en medicina de l'educació física i l'esport. La figura de l'especialista en medicina general ha estat històricament masculina, aquest fet s'estén també a l'àmbit de l'esport tot i que les dones cada cop són més, encara s'està lluny de la paritat. S'ha passat de representar el 36,4% de les professionals al 42% en vuit anys. Si se segueix aquest ritme creixent s'assolirà la paritat d'aquí uns 10 anys més.

Gràfic 28.

Evolució dels equips professionals especialistes en medicina de l'educació física i l'esport per sexe i any. Catalunya

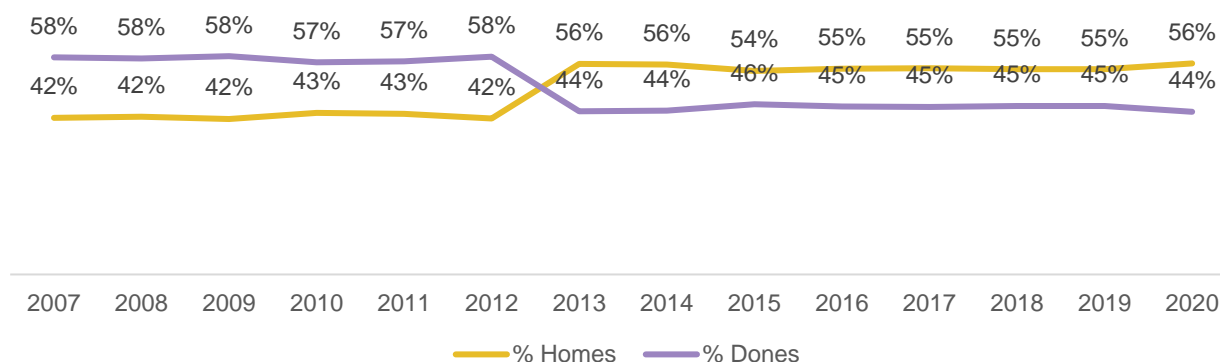

Font: Observatori Català de l'Esport, 2021; a partir dels Col·legis Oficials de Metges 2020

Un altre segment de la població ocupada en l'esport són els equips professionals especialistes en psicologia de l'esport, que inicialment eren majoritàriament dones, l'any 2007 representaven el 58%, però que en l'actualitat han passat a ser el 43,5%.

Gràfic 29.

Evolució dels equips professionals especialistes en psicologia de l'esport per sexe i any. Catalunya

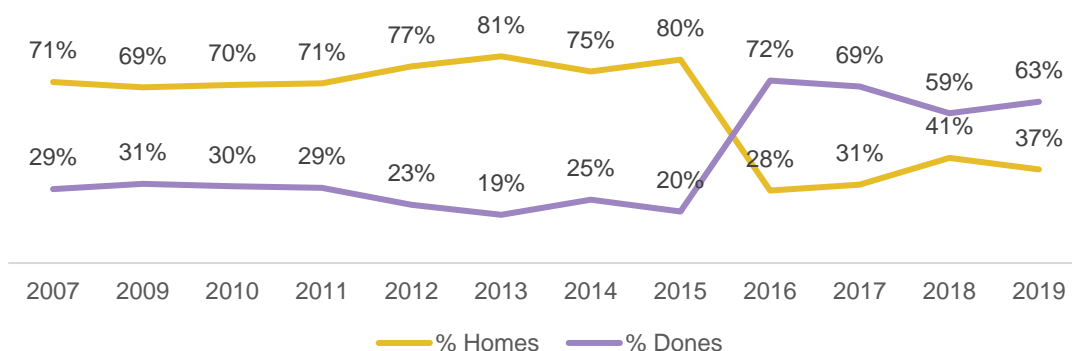
Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de l'Associació Catalana de Psicologia de l'Esport 2020

6.2. Àrbitres o jutgesses d'esport federat

En quant a les àrbitres o jutgesses també s'ha donat una evolució similar amb un canvi de tendència a partir de l'any 2016, però en aquesta ocasió s'ha passat d'una minoria de dones del 29% l'any 2007 a una majoria del 63% el 2019.

Gràfic 30.

Evolució d'àrbitres o jutgesses i jutges d'esport federat per sexe i any. Catalunya

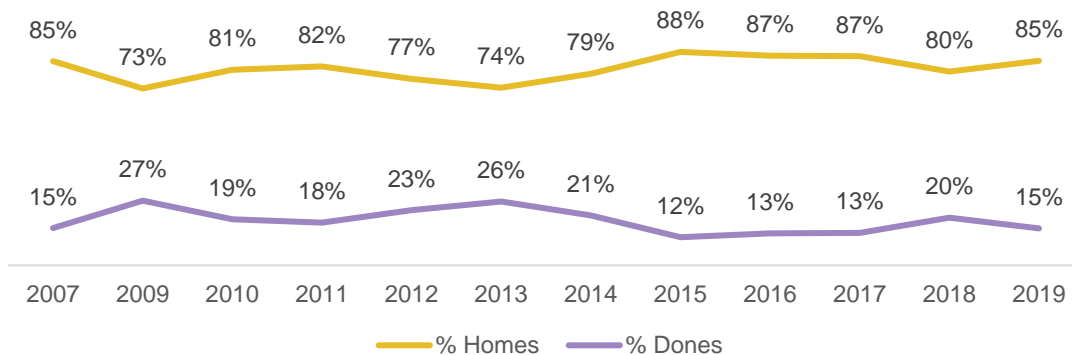
Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de les federacions esportives corresponents, 2019

6.3. Entrenadors i entrenadores esportives

L'ocupació en entrenadores i entrenadors esportius continua sent un espai d'homes. Les darreres dades de 2019 indiquen que les dones continuen representant una mica més del 15% del total d'aquest col·lectiu. Les feines que representen esferes de responsabilitat, poder o superioritat moral són les que més resistències oposen a que les dones hi accedeixin.

Gràfic 31.

Entrenadores i entrenadors d'esport federat per sexe i any. Catalunya

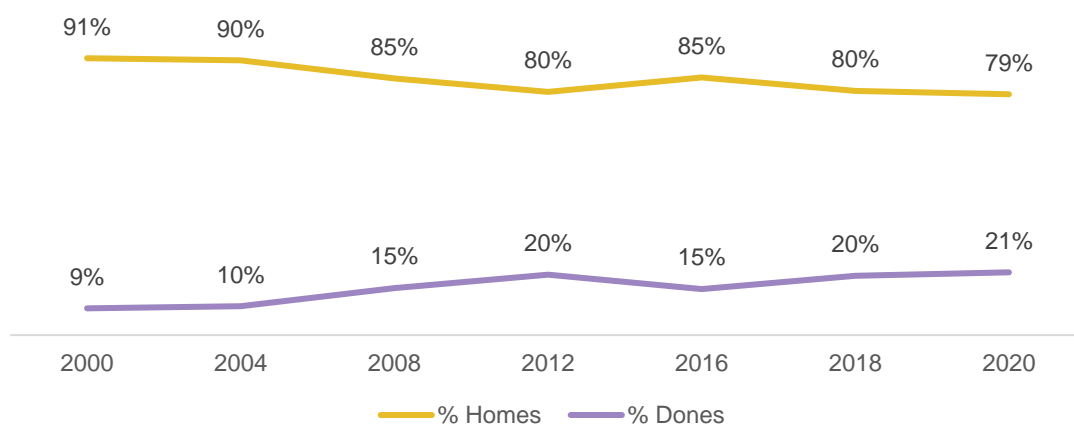
Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de les federacions esportives corresponents, 2019

6.4. Juntes directives de les federacions, consells i clubs esportius

La proporció de dones en les juntes directives de les federacions esportives ha augmentat un 12% en 20 anys, passant del quasi 9% l'any 2000 al 20,7% a 2020, més que duplicant-ne la presència de dones.

Gràfic 32.

Composició de les juntes directives de les federacions esportives per sexe i any. Catalunya

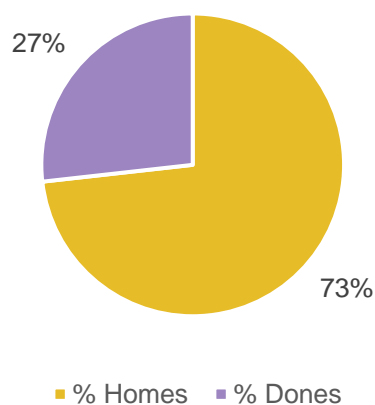

Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de Consell Català de l'Esport, 2019

L'any 2020 les juntes directives dels consells esportius de Catalunya estaven en un 27% compostes per dones lluny encara de la paritat.

Gràfic 33.

Composició de les juntes directives dels consells esportius per sexe. 2020

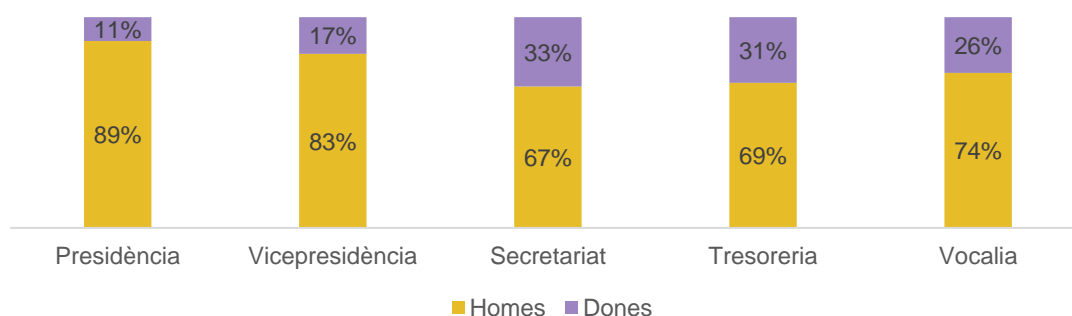

Font: Observatori Català de l'Esport, 2020; a partir de Consell Català de l'Esport, 2019

Si s'analitza la composició de les juntes directives dels clubs esportius segons els càrrecs ostentats, s'observa que a mesura que la categoria professional augmenta, la presència de les dones és menys important, reflectint el sostre de vidre que les dones tenen a l'hora d'accedir a càrrecs de més nivell. Així, en la presidència trobem un 11% de dones i en el secretariat un 33%.

Gràfic 34.

Composició de les juntes directives dels clubs per càrrec i sexe. Catalunya 2015

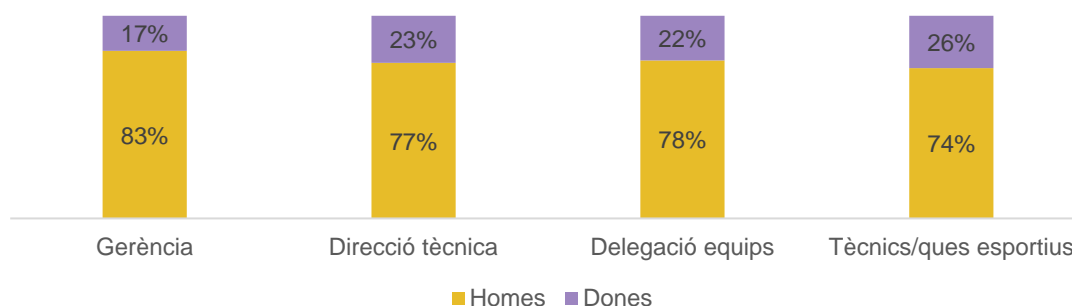
Font: Observatori Català de l'Esport (2016). Evolució dels clubs esportius a Catalunya de 2009 a 2015.

6.5. Personal dels clubs esportius i persones associades

En quant al personal dels clubs esportius la presència femenina a Catalunya, l'any 2015 no arriba al 30% en cap dels càrrecs recollits. Així, la gerència és ostentada en un 17% per dones, la direcció tècnica en un 23%, la delegació dels equips en un 22 i les tècniques representen el 26%.

Gràfic 35.

Composició del personal dels clubs esportius càrrec i sexe. Catalunya 2015

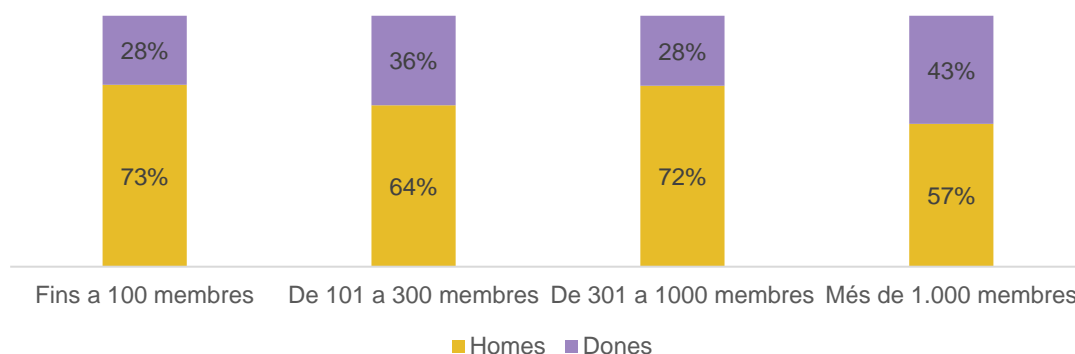

Font: Observatori Català de l'Esport (2016). Evolució dels clubs esportius a Catalunya de 2009 a 2015

També és significativa la relació entre la dimensió del club amb la proporció de dones que hi estan associades. En aquest sentit es pot observar en el següent gràfic que en clubs petits (de menys de 100 membres) les dones representen el 27,5% de les persones associades, i en l'altre extrem de l'espectre en els grups més grans, de més de 1.000 membres representen el 43%.

Gràfic 36.

Persones associades segons mida del club. Catalunya 2015

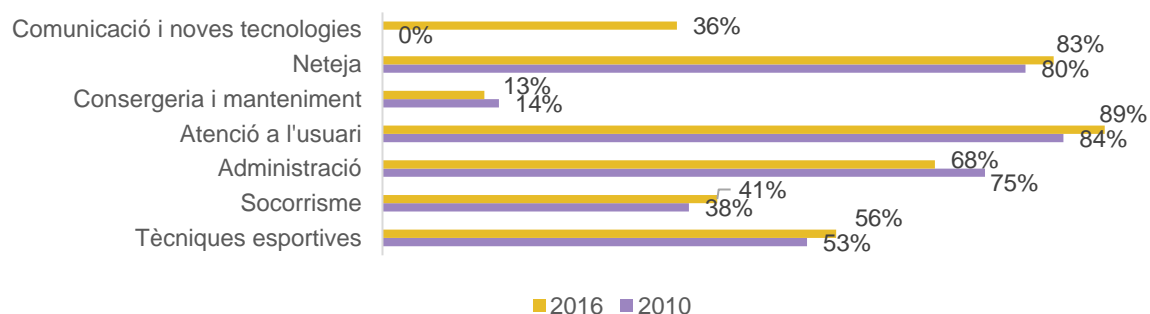
Font: Observatori Català de l'Esport (2016). Evolució dels clubs esportius a Catalunya de 2009 a 2015

6.6. Serveis d'esports i regidories d'esports als ajuntaments

Una altra vessant susceptible d'analitzar que pot il·lustrar l'ocupació femenina en el sector de l'esport és la presència de dones en els serveis d'esports dels ajuntaments. La gràfica següent recull dades dels ajuntaments de la demarcació de Barcelona que són una mostra de municipis suficient per reflectir la realitat encara que amb el biaix del territori. S'observa que depenent del càrrec que s'ocupa la presència de dones va variant. Es detecta que els serveis de neteja i d'atenció a les usuàries i els usuaris són els càrrecs amb més presència femenina al voltant del 80%, i en càrrecs més tècnics com les TIC, les tècniques esportives i el socorrisme, l'interval de presència va de 35 al 50%. També és destacable la poca presència femenina en les tasques de consergeria i manteniment que se situava en el 14,4% l'any 2010.

Gràfic 37.

Dones en càrrecs operatius del servei d'esports dels ajuntaments de la demarcació de Barcelona per any

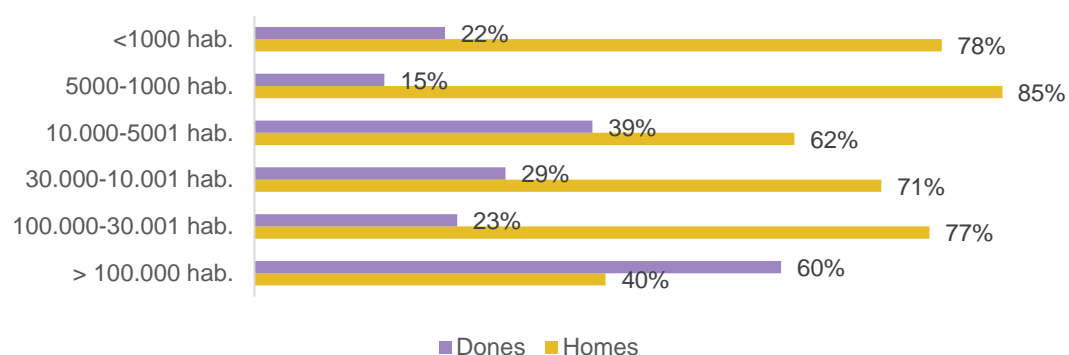

Font: Publicació Eines: Els ajuntaments i l'esport en la demarcació de Barcelona. Diputació de Barcelona

Per acabar aquest capítol es recull la presència de dones en la titularitat de les regidories d'esports dels municipis de la demarcació de Barcelona. Es pot veure en el gràfic següent que les regidores són majoritàries en municipis de més de 100.000 habitants i minoritàries en la resta de municipis més petits. S'ha de tenir en compte que en nombres absoluts els municipis de més de 100.000 habitants són molts menys.

Gràfic 38.

Regidories d'esports segons sexe i dimensió municipal. Demarcació de Barcelona 2016

Font: Publicació Eines: Els ajuntaments i l'esport en la demarcació de Barcelona. Diputació de Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència